

21 PSYKOLOGI

EXOTERISK OCH ESOTERISK PSYKOLOGI

21.1 *Psykologien som vetenskap*

¹Psykologien gör ännu ej skäl för beteckningen "vetenskap". Utan esoteriska kunskapen om människans höljen, höljenas molekylarslag, dessa molekylarslags slag av medvetenhet, de olika slagen av höljescentra och hithörande energier, reinkarnationen, utvecklingsstadierna och -nivåerna, latensens betydelse med flera väsentliga fakta sakna psykologien och pedagogiken erforderlig vetenskaplig eller objektiv grund. Detsamma gäller psykiatrien. Hithörande behandlingsmetoder äro fullständigt på måfå. Har man icke varit "rubbad" förut, så löper man stora risker att bli det genom dessa metoder.

²Alla vetenskaper, vilka syssla med medvetenheten och hithörande företeelser, äro och förbli utan esoterikens hjälp enbart spekulationsvetenskaper. Såväl psykologi som psykiatri och parapsykologi kunna konstatera fakta och lägga upp statistik. Men ifråga om orsakerna, om vad som verkligt sker i det som synes ske, kan det aldrig bli något annat än gissningar. Hur mycket de än söka experimentera, förbli deras hypoteser och teorier okunnighetens subjektiva spekulationer. Detsamma kan sägas om alla spekulationer om det överfysiska.

³Psykologerna ha ännu ej insett, att de med sin medvetenhetsforskning bedriva "metafysik", eller korrekt uttryckt: röra sig på överfysikens område. Såväl emotionala som mentala medvetenheten tillhöra det överfysiska. Fysisk medvetenhet är enbart sinnesförmimmelserna. Att hjärna och nerver kunna uppfatta överfysiska vibrationer, veta endast esoterikerna.

⁴Verkligt inse dessa fakta kunna de först, när de förvärvat högre objektiv medvetenhet och därigenom kunna samtidigt konstatera medvetenhetsprocessen och energiprocessen i materiehöljerna.

⁵*Psykologiska dogmer, ett bidrag till känslans psykologi* av E. Petrini är ett skarpsinnigt (underligt nog förbisett) försök att analysera känslolivet. Även detta arbete klargör, hur utsiktslöst det är för psykologerna att komma till något resultat. Arbetets betydelse ligger emellertid i kritiken av de dogmer som behärskat psykologien, alltsedan tysken Sulzer år 1773 framställde känslan såsom en självständig funktionsart. Dessförinnan antogs känslan vara den dunklaste av alla förmimmelser. Så mycket hade man förstått för 200 år sedan. Petrini visar hur litet man har möjlighet att förstå i vår tid.

⁶Varenda självständigt tänkande psykoanalytiker eller psykosyntetiker gör så många individuella erfarenheter, att han icke kan godtaga någon annans system utan spekulerar ut ett eget. Med tiden ökar antalet system, så att det till slut går som för alla sökare, att envar gör sig en egen "religion", egen "filosofi", egen "vetenskaplig teori". Så måste de fortsätta tills de inse, att de antaganden, som vetenskapsmän kunna göra i fråga om medvetenheten, i stort sett äro förfelade gissningar. Då kanske de äro beredda att undersöka hylozoiken. Där som först få de rätta lösningarna på sina problem. Där som först finna de en arbetshypotes, som de alla kunna utgå ifrån.

21.2 *Esoterisk och exoterisk psykologi*

¹Esoterisk psykologi (bättre "läran om medvetenheten") bör icke förväxlas med exoterisk psykologi, den "vetenskapliga" psykologi som utläres i skolan och på universitetet. De förbli skilda åt. Esoterikern och exoteristen ha oförenliga betraktelsesätt ifråga om allt som ligger utanför vetenskapens område, och detta är mer begränsat än vetenskapen har möjlighet att fatta: "synliga" världens molekylarslag 49:5-7. Exoterisk psykologi är och förblir således fysikalistisk psykologi. Exoteriska psykologien saknar förutsättningar att redogöra för de olika slagen av

medvetenhet, ty allt dylikt tillhör det överfysiska, som fysikalisterna förkasta. Däråt är ingenting att göra, förrän vetenskapen definitivt godtagit hylozoiken såsom enda hållbara arbetshypotesen. Det blir säkert ännu ej på hundra år.

21.3 Psykologerna veta icke, vad medvetenhet är

¹Ännu veta icke psykologerna, vad medvetenhet är. De veta icke, att alla atomer ha medvetenhet, att det finns en kontinuerlig serie av 49 slag av allt mindre sammansatta atomer och 49 slag av allt mer intensiv och extensiv medvetenhet, att medvetenheten är en enda, gemensam för alla atomslag, att medvetenheten alltså först och främst är en kollektiv företeelse och individuella medvetenheten är en förmåga varje atom själv måste förvärva genom allt högre naturriken, att medvetenheten börjar i mineralriket och innefattar allvetenhet.

²Beträffande människan veta de ingenting om hennes fyra slag av fysisk-eterisk, sex slag av emotional, fyra slag av mental för att icke nämna de tre slagen av kausal medvetenhet. De ha icke ens kunnat ge hållbara definitioner av under- och övermedvetenhet. Eftersom de sakna möjlighet att objektivt studera de olika molekylarslagen i människans fyra aggregathöljen och energiyttringarna i dessa höljens centra, bli alla deras psykologiska begrepp subjektiva fantasikonstruktioner (gissningar och förmodanden).

³Psykologerna tro, att medvetenhetens funktioner äro knutna till organismen, särskilt till centrala nervsystemet, vilket är dubbelt misstag. Vad som fungerar i hjärna och nerver är de eterhöljen som omsluta varje organisk cell. Även de "oorganiska molekylerna" äro omgivna av etermateria, men de reagera på annat sätt ("kemisk reagens"). Vetenskapen har långt kvar, innan den har möjlighet att fatta dessa förhållanden. Därtill fordras att kausaljag ägna sig åt vetenskapen och utreda alla relationer.

⁴John B. Watson (*Behaviorism*) hör till de icke alltför få författare som borde fått en elementär skolning i logik och psykologi. Sålunda kan han påstå, att "medvetenheten" är ett rent antagande, precis lika obevisligt och precis lika oåtkomligt som det gamla begreppet "själ". Det är nämligen så, att de yttersta verklighetsfaktorerna materia, rörelse och medvetenhet äro omedelbart givna, självklara, absoluta. De förklara sig själva genom sina sätt att vara och kunna icke ytterligare förklaras, endast konstateras av alla. Att inse detta borde icke vara omöjligt ens för en behaviorist.

⁵Psykologerna ha i sitt studium av medvetenheten icke kommit längre än att de för esoterikern förefalla vara närmast analfabeter. För esoterikern äro okunnighetens så kallade vetenskaper föga mer än illusioner och fiktioner, varmed de lärde bedraga sig själva. De fysiska vetenskaperna, baserade på utforskningen av synliga verkligheten, ha kommit oerhört långt inom sina områden, och tekniska tillämpningen åstadkommer sådant teologerna kallade "Herrans under" eller "djävulens bländverk". Men så snart vetenskapen lämnar fysiska världen och konstaterandet av fakta i det fysiska skeendet, så snart den försöker utforska det överfysiska, till vilket medvetenheten hör, är den i stort sett totalt desorienterad.

⁶Vad psykologerna veta är alltså knappast värt att veta. Kanske det sagda kan väcka dem till eftertanke, till att undersöka vad det är de syssla med.

21.4 Psykologerna kunna icke indela medvetenheten

¹Psykologerna ha givetvis svårt att utreda vad som menas med "psyket", svårt att skilja på "intellektet" och "förnuftet". Det kan endast esoterikern förklara.

²Förnuftet är det rent mentala (47:4-7). Psyket eller intellektet är sammanvävnaden av emotional- och mentalhöljet (indiernas kama-manas), fungerande dels såsom känsla (oklar), dels fantasi (klar).

³Det var först teosoferna som fingo tala om för den tidens "psykologer" (då psykologien var den gren av filosofien som kallades antropologi) att det emotionala var en egen verklighet, lika egenartad som fenomenon (fysiska) och noumenon (mentala). Det visste antropologerna ingenting

om. Ännu ha deras efterträdare psykologerna icke insett, att drift (vilja), känsla och fantasi höra till det emotionala.

⁴Psykologerna veta icke vad känsla och fantasi är, hur många slag av känsla och fantasi det finns. Det kan man icke veta, förrän man kan (med kausalmedvetenhet) objektivt studera medvetenhetsyttringarna i de sex emotionala molekylarslagen.

⁵Mentala medvetenhetsyttringar gå igenom emotionalhöljet till hjärnan och färgas omedvetet av emotionala vibrationerna. Också det är en sak psykologerna sakna möjlighet att studera.

⁶Man skulle kunna indela förmågan av uppfattning i tre olika stadier: känslans begynnande, fantasiens orienterande och mentala klarhetens (insatt i rätt system) uppfattning. Esoteriska psykologien möjliggör en indelning i tio grader av ökad förståelse: emotional-mentala 48:7 till 48:2 och mentala 47:7 till 47:4.

⁷Dagsmedvetenheten är bestämd av känsla och fantasi. Omedvetenheten utgöres av dels under-, dels övermedvetenhet och är bestämd av komplex, instinkt och "inspiration".

21.5 Psykiatri

¹Mentalsjukhusens existens bevisar, att medicinska vetenskapen slagit in på fel väg. Hela nuvarande psykiatrien behärskas av totalt förfelad ideologi, vilket den esoteriska psykologien kommer att avslöja. Mentalterapien måste radikalt reformeras.

²Bara en sådan sak som att tala om "läkedom för själen" visar, att de icke ens veta vad själen är. Själen behöver icke läkas, endast inkarnationshöljerna.

³Ett kausaljag kan studera föregående inkarnationer och även följa materieprocesserna (som åtfölja medvetenhetsprocesserna) hos patienten. Verkliga "sjäsläkare" måste antingen själva vara kausaljag eller samarbeta med ett sådant för att kunna sänslägga dessa processer. Detta är nödvändigt, om man icke vill nöja sig med mer eller mindre misslyckade hypoteser (fiktions). Allt själsligt eller andligt är samtidigt materiellt och kan objektivt studeras av dem som förvärvat motsvarande slag av objektiv medvetenhet. För att kunna "leva sig in i" en annans medvetenhet måste man vara essentialjag.

21.6 Psykologien är ensidigt inriktad på defekter

¹Psykologerna äro ensidigt inriktade på att studera de psykologiskt defekta. Därigenom begränsa de sig till materiaspekten och komma därför till felaktiga slutsatser. När de börja studera de övernormala, geniala, komma de in på rätta studieområdet, medvetenhetsaspekten. De sakna vidare den psykologiska insikt, som endast kan erhållas genom studiet av "normala individer", ett område som ännu är utforskat. Under medvetenhetens utvecklingsprocess i de olika höljerna upplever jaget en mängd sinnestillstånd, som okunnigheten tar för sjukdomstillstånd ("sinnessjukdom"), då de i de flesta fall äro "själskriser", som äro fullständigt "normala" och som det är meningen att jaget skall lära sig bemästra på egen hand och utan andras hjälp.

²I stället för att i dessa svårigheter se tecken på "själens uppvaknande" och befordra dess utveckling, visserligen krävande förklaring och förståelse, söka psykoanalytikerna eliminera dessa kriser och anse sig ha botat, när patienterna känna sig "befriade". I själva verket ha de hämmat individen i den medvetenhetsutveckling som skulle blivit följden om patienten själv löst det "själsproblem" som krisen avsåg att ge tillfälle till. Ha kriserna vållats av problem, som ej blivit lösta i förflutna inkarnationer och således icke ens i nuvarande få sin riktiga lösning, återkomma de i en följande inkarnation och har individens medvetenhetsutveckling för tillfället avstannat. I stort sett göra såväl psykoanalytiker som psykiatriker större skada än nytta med sina förfelade behandlingsmetoder. Först esoteriken ger de fundamentala fakta som äro nödvändiga för förståelse av "själslivet".

21.7 Psykoanalys

¹Freuds förtjänst består i att han tvingat psykologerna att erkänna det undermedvetnas existens och inriktat forskningen på detta. Ännu är det för tidigt att avgöra, i vad mån det blir möjligt att med enbart introspektiva analysens hjälp komma till riktiga resultat. Det mesta, som hittills framkommit i den vägen, kan emellertid sägas vara förfelade hypoteser.

²Tyvärr gör psykoanalysen därmed ofta större skada än nytta. Den kan nå ner till avlagringar, som icke borde rivas upp men som, om de på nytt väckas till liv, kunna verka som nyupprivna gamla sår. Moderna psykologer förstå ej dessa avlagringar och kunna icke avgöra med vilka händelser i individens liv de höra samman, emedan de sakna förmåga studera individens förflutna inkarnationer.

³Utan kunskap om förflutna inkarnationers avlagringar i undermedvetenheten och människans olika höljen med deras energier, som alltid göra sig gällande i vaket eller sovande tillstånd, har psykoanalytikern mycket små utsikter finna vägen ut ur den labyrint av faktorer som kunna medverka till drömmar. Psykoanalysen är alltså på villovägar, när den tror sig kunna finna ett uppenbarelse-system i kaotiska drömlivet.

⁴Psykoanalysen innehåller även ett moment av självbedrägeri, nämligen däri, att analytikern omedvetet överför sina fiktioner på patienten, så att denne tvingas upptäcka sådant som motsvarar dessa och därmed skapar ett skenbart meningsfullt sammanhang.

⁵Freud hittade på beteckningen "överjaget". Och genast visste alla vad det var (alla dessa som tro sig veta allt de sakna vetskap om). Det var naturligtvis ett annat ord för "själen", trodde de. Det var det emellertid inte alls. Med "överjaget" menar Freud de tabuer som vi matats med av föräldrar, lärare, präster etc. och som sedan blivit moraliska tvångskänslor, fixa ideer etc., som lamslå människans frihet att själv känna och tänka. Det är enligt Freud överjaget, som senare i livet blir en ständig källa till konflikter och neuroser. En av psykoanalysens viktigaste uppgifter är att befria människan från detta slaveri. I esoteriken befrias individen från detta beroende genom kunskap om livslagarna, som aldrig kunna bli några förbud och aldrig medföra tvångskänslor eller tvångstankar.

⁶Esoteriken ogillar psykoanalysen. I undantagsfall kan den hjälpa genom att bringa i dagen och upplösa ett hämningskomplex. Men dylika komplex kunna upphävas genom formandet av motkomplex, en metod som befrämjar patientens hälsa.

⁷Ännu tycks allmänheten ej lärt sig inse skillnaden mellan psykoanalys och psykosyntes, ehuru i Sverige särskilt Poul Bjerre sökt att klargöra motsättningen:

⁸I "psykoanalysens vetenskapligt dunkla irrgångar" reduceras "själslivet till själsmekanismer och begränsas till utforskandet av dessas ingripande i varandra". "Freud kunde hålla på en timma dagligen månad efter månad, hur länge som helst, med att smula sönder en människa... analysera tusentals drömmar utan att upptäcka det syntetiska momentet i det omedvetna."

⁹Sedan återstår att alltid utreda vari det syntetiska momentet består. Utan esoteriska psykologien lär det icke lyckas.

¹⁰Vad psykoanalysen i övrigt beträffar, räcker det med att påpeka, att den är en "mänsklig vetenskap" och icke en esoterisk. Därmed är allt sagt. Det innebär icke, att icke också "en blind höna kan hitta ett korn". Men mycket mer blir det ej. I det sammanhanget torde en sak behöva påpekas. De som studera esoterik böra även studera allt annat, ty intet mänskligt får vara dem främmande. Det räcker icke att veta vad som är riktigt. Man måste också veta vad som är felaktigt, ty det klargör esoterikens enorma överlägsenhet i uppfattningen av verkligheten. Med esoterikens hjälp inser man klart felaktigheter i vad som utges för dagsens sanning, och det på alla områden av mänskligt liv. Också de nya hugskotten ha sitt värde, nämligen i det avseendet, att de ständigt ge nya tillfällen att genomanalysera esoterikens faktasystem och därmed göra grunduppfattningen mera levande i det undermedvetna, en sak av stor betydelse, enär det är individens självförvärvade erfarenhetssyntes, som spontant bestämmer hans syn och handlande.

21.8 Vetenskapens uppfattning om det överfysiska

¹Det är med förundran, icke oblandad med igenkännandets munterhet, som esoterikern läser om dagens parapsykologer och deras försök att, utgående ifrån dagens vetenskapliga fiktionssystem, förklara överfysiska fenomen. Varje parapsykolog har gjort sig möda att bättra på ursprungssystemet med ett eget. Man vägrar envist att godtaga, ens kritiskt pröva, det enklaste av alla system, det som vi erhållit från planethierarkien. Följaktligen är man också ur stånd att ge verklig, förnuftig förklaring av fenomenen, esoterikens förbluffande enkla, samstämmiga förklaringar.

²En annan iakttagelse man kan göra i detta sammanhang är att så snart någon à la Steiner lyckas snedvrída det enda riktiga systemet, finner han genast anhängare i massor. Det äkta, enda förnuftiga, enklaste lämnas obeaktat. Det är väl alldeles för enkelt. Så enkelt får det icke vara. Krånglighet är tydligen tecken på riktighet. De borde taga vara på den store Henri Poincarés definition: "En hypotes är riktigare i den mån den är enklare". Kunde de förstå det riktiga i denna hypotes, skulle de icke föredraga allsköns mischmasch.

³Människorna äro som bekant (och allmänt erkänt) "barn av sin tid", och detta betyder "fångna i sin tids fördomar". Det erkänner envar villigt, när det gäller andra, men mycket sällan, när det sägs om honom själv. Medger han det, så är detta medgivande endast ett teoretiskt. Ty inse det göra ytterst få. Och ännu färre arbeta på att befria sig från fördomarna, enär det är ett arbete att rensa upp i undermedvetenheten.

⁴Fundamentalt är det möjligt endast genom att söka tillägna sig planethierarkiens syn på de mänskliga världarna. Det betyder att utträda ur illusionernas och fiktionernas skenvärld och inträda i verklighetens, varom de flesta icke ha en aning.

21.9 Esoteriska psykologien är framtidens vetenskap

¹De för mänskliga medvetenhetsutvecklingen viktigaste vetenskaperna äro naturvetenskaperna, filosofien och psykologien.

²Filosoferna syssla alltjämt med sin kunskapsteori, frågan om kunskapens möjlighet och gränser. Den frågan besvaras endast delvis av naturvetenskapen och psykologien. Gränserna kan människan aldrig veta något om, förrän hon förvärvat kunskap om femte naturrikets existens. Den gamla filosofien har slutfört sin uppgift att dels utveckla tankeförmågan, dels klargöra all spekulations fiktivitet. Filosofiens egentliga ändamål är att konstatera ideerna i idévärlden (kausálvärlden), varmed mänskligheten förvärvar kunskap om verkligheten. Detta är samtidigt mänskliga medvetenhetsutvecklingens mål. Livets mening är medvetenhetsutveckling. Därmed träder psykologien i filosofiens ställe såsom värdigt föremål för fortsatt forskning.

³Psykologien är läran om medvetenheten i människans fem höljen. Den nuvarande fysiologiska psykologien är begränsad till organismens medvetenhet, som människan har gemensam med alla organismer. För att psykologien skall kunna bli exakt fordras att den esoteriska psykologien träder i den exoteriska psykologiens ställe. Detta kräver i sin tur forskare med emotionalt, mentalt och kausalt förstånd (objektiv medvetenhet).

⁴Naturvetenskapernas tillämpning är de teknologiska vetenskaperna. Dessas fantastiska resultat ha förvillat många genom att inrikta hela deras uppmärksamhet på fysiska materieaspekten såsom det väsentliga i tillvaron. Visst ha dessa vetenskaper en stor uppgift att fylla genom att utveckla maskiner, som frigöra människan från slavarbetet. Men sedan återstår att inrikta människan på att ändamålsenligt använda fritiden till medvetenhetsutveckling. Att använda den till "att slå ihjäl tiden" genom att meningslöst, dårad av fartens tjusning, rusa omkring på vägar och i luften får nog sägas höra till en primitiv livsuppfattning.

21.10 Kommande psykologien måste kämpa sig fram

¹Tyvärr äro såväl medicinska som psykologiska vetenskapen av i dag fysikalistiska och antimetafysiska. Detta gör att utforskningen av människans medvetenhet har att övervinna ett hårt motstånd. Kampen blir tydligen lång och svår. Tyvärr vägra psykoanalytikerna och parapsykologerna envist att beakta esoteriska psykologien, som skulle kunna tillhandahålla en överlägsen arbetshypotes. I stället föredra de att steg för steg arbeta sig fram genom en serie ohållbara teorier och försvåra därigenom begripandet och förståelsen. Psykosyntetikern dr Roberto Assagioli i Florens har utgivit flera arbeten, som naturligtvis ihjältigits, eftersom han är esoteriker. Det visar sig ständigt, att esoteriken icke får ens diskuteras och att den världsåskådning forskarna en gång förvärvat förblir outrotlig. Esoteriken får vänta på en ny generation, som fördomsfritt undersöker de olika världsåskådningarna med avseende på möjligheterna att allt enklare, allt generellare förklara livsföreteelserna.

MÄNSKLIGHETEN PÅ CIVILISATIONSTADIET

21.11 *Människan tänker icke*

¹Akademiska studier bestå i att taga reda på vad andra sagt. När man kan med egna ord återge andras tankar, är man vetenskapsman. Den som tänker något nytt blir underkänd, blir icke befordrad, blir avhånad. Hela vår civilisation består i intellektuell eftersägning. När ska människorna lära sig att tänka själva i stället för att bara säga efter?

²Folk förväxlar tidssammanhang och kausalsammanhang, emedan de aldrig fått lära sig att skilja på dessa i alla relationer. Folk tror att läkemedlet botar, därför att man blir bra, när man tar det. I de flesta fall skulle man blivit bra ändå, vilket medicinska wienskolan visade. Socialismen förbättrade samhällsförhållandena, därför att tekniken samtidigt med sina revolutioner av tillverknings sättet möjliggjorde överflödet.

³Klåpare inom litteratur, konst och musik ha betraktats såsom genier. Påvisar man att härskande normer i många avseenden äro förfelade, uppstå genier som förkunna att "normlöshet" är det enda rätta. Säger man att "tio guds bud" icke äro några guds bud, så uppstå profeter som predika mord, stöld, bedrägeri, förtal etc. Att "guds bud" äro resultat av mänsklighetens livserfarenhet under miljoner år och enklaste förutsättning för friktionsfritt samhälle, övergår deras förmåga att fatta.

⁴Särskilt betecknande för vår tids intellektuella standard är användningen av förnuftslösa slagord, som tydligen verka förlamande på den redan förut svaga omdömesförmågan.

⁵Att i samtal med andra låta sitt eget ljus skina kan vara avslöjande: vittna om att man tycker sig begripa mer än auditoriet; att man underskattar andras uppfattningsförmåga. Fatalt kan det bli, när en dilettant undervisar en expert, vilket förekommer oftare än folk tror. Tanklöst är även, som ibland sker, att åhöraren redogör för poängen i en historia för berättaren.

⁶Det är vanligt hos tanklösa, att de anse sig kunna utnyttja andra för egen del med sitt tiggeri, som de kalla lån, med anspråk på andras tid för att fördriva tiden, som de själva icke förstå att använda. Många utgå helt naivt ifrån, att andra äro till för dem, att, som de se det, andra böra vara tacksamma för att "få sällskap", så tacksamma att dessa tanklösa bjuda sig själva till middagen, till sommarnöjen etc. En människa med vett och hänsyn "går icke objuden till" och kommer på besök endast efter överenskommelse.

⁷Icke ovanligt är att påträffa sådana, som anse sig så fullärda och märkvärdiga, att de uppta såsom personlig förolämpning, ifall man upplyser dem om något som de icke veta. Motsatsen inträffar än oftare: att unga undervisa gamla ifråga om de enklaste livserfarenheter.

21.12 *Omdömeslöshet*

¹Enligt esoteriken är ungefär 99 procent av allt mänskligheten tror sig veta alltid i något avseende felaktigt. Detta beror på för mänskliga livsokunnigheten typiska tendensen att fälla omdömen alldeles i onödan. Så snart människor lärt sig "tänka", det vill säga dra egna slutsatser och icke bara säga efter, tro de att de därmed också kunna "tänka rätt". Därefter förkunna de sina hugskott som sanningar, så att de, som icke lärt sig "tänka", tro på och säga efter dessa "sanningar" och dessa till sist ingå i allmänna opinionen.

²Det märkliga är att denna tendens är outrotlig, tills individen en gång uppnått vishetsstadiet och med Sokrates inser (icke bara säger efter), att hon icke vet nog för att alls kunna tänka rätt (i allt utanför det vardagligt triviala).

³Alla som ha någon maktställning tyckas vara offer för inbilska tron att alltid ha rätt, och detta desto mer ju påtagligare inkompetensen är. Då är det mer förståeligt, att den hyperintelligente anser sig ofelbar i sin bedömning. Han har ju åtminstone erfarenhet av överlägsenhet i de flesta sammanhang och gentemot omvärlden.

⁴Även kausaljag falla offer för tendensen att avge omdömen utan tillräcklig grund. Egentligen borde detta icke behöva vara fallet, ty kausalmedvetenheten kan avgöra, om den vet eller icke vet, vad den kan och icke kan veta. Men man är så van vid att veta rätt, att man icke hejdar sig inför varje ny idé eller nytt faktum för att undersöka saken.

⁵Sällan möter man verklig kunskap och förståelse i förening med insikt om människans otroliga begränsning i de flesta avseenden. Det räcker icke att veta mer, kunna mer, förstå mer än alla man träffar. Det må vara bevis på överlägsenhet men icke på att man har rätt.

⁶Den esoteriker, som insett mänskliga förmågans begränsningar, vet att de icke kunna ha rätt och att alla misstaga sig. Han har efter årslånga meditationer lärt sig skilja på vad han vet och icke vet. Han vet därför mycket litet jämfört med vad andra tro sig veta. Men vilken soliditet ger det icke, vilken vederhäftighet och tyngd, när tillfälle ges till omdöme, vilket är sällsynt bland alla dessa intellektuella vetare som veta allt. Esoterikern lär sig att tiga, icke därför att han ej får tala, utan därför att han så sällan får tillfälle säga något förnuftigt.

21.13 Människlighetens intellektuella primitivitet

¹Den, som betraktar människlighetens tankevärld i perspektiv, ser så gott som överallt endast splittring. Rasideer, nationella ideer, religiösa och filosofiska ideer, dessa otaliga idiologier bidraga till att söndra människor mot varandra, väcka hat, misstänksamhet, förtal och förföljelse. Det hela måste för en esoteriker, lyft över all denna infantilitet, te sig som en stor barnkammare, där alla larva och daska varandra var de komma åt, eller som "den oroliga avdelningen" på ett mentalsjukhus.

²Hur primitiv människligheten är, framgår bland annat av att människornas "intellektuella" utbyte består av skvaller. Hur tillförlitligt människors prat är, tyckas endast vissa yrkesmän (psykologer, domare etc.) ha börjat uppmärksamma. Esoterikern betraktar alla muntliga uppgifter principiellt såsom tvivelaktiga och i de flesta fall felaktiga. Det är skvaller som förgiftar sammanlevnaden mellan människorna, dikterat som det är av latent hatinstinkt och kroniskt inflammerad emotional repulsivitet. Otaliga äktenskap ha varit fördärvbringande, emedan fruarna med sitt förtal av männen ohjälpligt skadat dessa. Att detta är förräderi och äktenskapsbrott tycks ingen ha insett. Skvaller måste brännmärkas såsom oansvarigt.

³Det är av vital betydelse för hela kulturutvecklingen, att hithörande problem bli esoteriskt belysta. Människorna måste lära sig inse sitt ansvar för vad de tänka och känna, vilket leder till vad de säga och göra.

21.14 Demokrati och jämlikhet

¹Psykologiska och pedagogiska missgreppet hos vår tids salongsradikaler och så kallade folkbildare är deras fiktion om demokrati och jämlikhet. Det praktiska misstag de begå är att de bibringa människor på lägre utvecklingsstadier sådant som de icke kunna begripa men som de tro sig förstå. Resultatet har också blivit narrens förakt för allt vad vishet heter. Narren är icke endast herre över sin egen vishet utan även över de vises vishet. Han är aningslös om sin okunnighet och oförmåga av bedömning. Hur skulle han också kunna fatta, vad Sokrates menade med, att han var Greklands visaste man därför att han visste att han ingenting visste, alltså var medveten om sin gränslösa okunnighet och oförmåga?

²Hela vägen upp genom högre riken får individen icke veta mer än han kan förstå och förverkliga. Man kan rentav säga, att vishet som icke förverkligas blir ovishet och fördärv. Men det är en sak endast esoterikern kan inse. Det skulle emellertid framgå av världshistorien, om den vore sann skildring av det förflutna, vilket den icke är. Vi behöva helt andra slags historiker, som kunde skriva historien så, att folk kunde lära sig något därav.

21.15 Tänkandet måste utgå från system

¹I tänkandet går man från det allmänna till det enskilda. Det metodiska tänkandet utgår från ett system, ty endast så kan man tänka klart. Det är frånvaron av system, som är grunden till den allmänna desorienteringen och lösligheten i folks reflexionsarbete. Hur de än analysera, komma de aldrig till något resultat. Ty resultat (hurudant det än är) är överensstämmelse med systemet. Det exoteriska vetandet består av fiktionssystem. De hittills godtagna ha visat sin ohållbarhet men bibehållas trots detta såsom nödfallssystem, i brist på bättre. Detta ger emellertid en känsla av osäkerhet, som i livshänseende leder till hållningslöshet. Eftersom alla exoteriska system äro ohållbara, äro de lika berättigade. "Och man vet icke vad man skall tro." Man har blivit som "ett rö för vinden".

21.16 Pedagogik

¹Skolans viktigaste uppgift vore att lära eleverna att tänka. Det är förutsättningen för att de ska kunna bedriva självstudier, när de lämnat skolan, såvida de icke ska förbli obildbara robotar som bara kunna säga efter.

²Minnesvetande är tecken på lätt tillgång till det undermedvetna, är förmågan att lätt redogöra för vad man sett, läst eller hört. Mer behövs ej för att kunna vara skolsnille och bli professor. Detta är en särskild förmåga, som de verkliga genierna tyvärr ofta sakna, varför de kunna förefalla "obegåvade" i skolan. Misslyckas de med sina examina, kunna de senare i livet såsom "autodidakter" visa sin kapacitet. Tilltron till examina, allmänna bedömningen efter dylika meriter, är bevis på okunnighet. Examina äro bevis på inhämtat vetande, icke bevis på omdömesförmåga eller kapacitet.

³Visst är att "själasörjare" (i esoterisk mening) måste äga intuition (enhetsmedvetenhet). Men den, som har till uppgift att utforma en begriplig världsåskådning med fakta i rätta sammanhang, har nog större nytta av metodisk och systematisk logik. Detta gäller också för pedagoger, som ska handleda genom diskursivt slutledningsförfarande.

⁴Så snart de i gymnasiet eller universitetet "studerat psykologi", mest primitiva gissningar om medvetenheten, tro de sig om att kunna psykologiskt bedöma allt, liksom filosoferna tro sig om att kunna begripa verkligheten. För esoterikern är detta skolexempel på det slags bedömningsförmåga som erhålles vid utbildningsanstalterna. När doktorerna en gång bli i stånd att förstå vad Sokrates menade med att han "ingenting visste", kanske man kan få höra förnuftiga omdömen. Sokrates hade lärt sig den fundamentala skillnaden mellan att veta och tro sig veta. Det har akademiska utbildningen ej lärt våra doktorer.

21.17 KOLLEKTIVITETSPSYKOLOGI

¹Sociologerna tvista om huruvida samhället kan betraktas som en organism eller ej. Esoterikern skulle kunna lösa problemet åt dem. Ett samhälle är en medvetenhetskollektivitet och existerar som en materiell tankeform i mentalvärlden. Denna tankeform upplöses i och med att samhället försvinner. Men så länge den finns, utövar den ett "psykologiskt tryck" på medlemmarna. Detsamma gäller raser, nationer, klaner, släkter. Ingen kan helt undgå att påverkas därav.

²Skall man alls försöka träffa det typiska i svenska nationalkaraktären, är det nog närmast svensken såsom ingenjör, hans påtagliga intresse för allt som rör det mekaniska. Påfallande är hans brist på psykologisk förståelse, vilket icke hindrar, att han anser sig just i det avseendet vara särskilt utrustad. Man saknar vanligtvis det som man tror sig äga största förutsättningarna för. Men svenskens uppträdande utomlands och hans bedömning av andra nationer bekräftar i hög grad vad som här sagts om den totala bristen på psykologi.

³"Den egocentriska typen är en produkt av självskydd gentemot övergreppen från

socialiseringssträvan på materiella området in på andens område, där den blir rent barbari.”

⁴“Social altruism är en underkastelse under majoriteten av andras egoismer.”

21.18 Allmänna opinionen

¹Floktendensen är socialt värdefull lika ofta som den är oförnuftig och livshämmande. Det är den tendensen, som möjliggör allt slags diktatur och åsiktstyranni.

²Tidningarna äro typiska för allmänna opinionen med dess beståndsdelar av fakta, hypoteser, antaganden, förmodanden, gissningar och skvaller i största allmänhet. Så kallade fakta må vara riktiga i många fall. Men uttolkningen av dessa fakta är bestämd av uttolkarens idiosynkrasier, olika på olika utvecklingsstadier. För esoterikern är det ofrånkomligt, att endast kausaljag kunna fastställa vad som är “sant” (i överensstämmelse med verkligheten). I de flesta fall är väl något sant men sällan riktigt tolkat, även om det verkar överväldigande logiskt. Det är nämligen så, att det under- och övermedvetna (det som finns bakom “förlåten”) är oåtkomligt.

³Psykologerna borde studera sådana individer, som alltid anses ha fel, vad de än säga och hur rätt de än ha, och andra som alltid mötas med gillande, hur fel det än är. Det hör givetvis med till schablon och klichétänkandet men även till “allmänna omdömet” om en person. Anses någon kvick, är allting han säger kvickt, hur dumt det än är.

21.19 Umgängeslivet

¹De människor, som söka andras sällskap för att “slå ihjäl tiden”, visa därmed, att de äro oförmögna att ta hand om sig själva, att de sakna möjlighet till uppmärksamheten absorberande intressen, de må vara hobbies, studier, olika slags konstutbildning och konstutövning etc. Vi äro här för att göra erfarenheter och lära av dem, icke för att “slå ihjäl tiden” på tusentals olika sätt. Det första esoteriska lärjungen får lära sig är att hushålla med tiden. Det minskar antalet onödiga inkarnationer.

²Umgängeslivet är ett känsloliv. Folk saknar förmåga att själva stimulera sin emotionalmedvetenhet, som ger känsla av liv. De behöva påverkas av andra. Folks behov av omväxling beror på samma förhållande, vilket allt visar allmänna utvecklingsstadiet, emotionalstadiet. För dem som nått mentalstadiet är allt vad sällskapsliv heter ett offer, och de se med löje på den narraktiga förnuftslösheten i dylika emotionalyttringar. Eftersom det gäller känsloliv, är allt som tillhör det mentala bannlyst, och att tala om “allvarliga saker” eller intellektuella problem visar endast “brist på kultur, på världsvana, på hänsyn, oförmåga av anpassning” etc. Att “utfodring av djuren” är det mest väsentliga i sammanhanget med stimulantia för att frigöra hämningar och “släppa lös glädjen”, bekräftar ytterligare det sagda. Många snåla med egentligen behövliga utgifter för att tillgodose sällskapslivets fordringar. Naturligtvis är det mycket mera som kunde sägas i sammanhanget, men det överlåtes åt den läsare som är intresserad av att tänka själv. Med rätta menar Voltaire, att “det riktiga sättet att vara tråkig är att säga allt”.

³En människas tillbakadragenhet, tystlåtenhet i sällskapslivet behöver ingalunda betyda (som de flesta tyckas anse) okunnighet eller mental lättja eller bristande intresse. Det finns sådana, som icke anse det löna mödan att yttra sig eller äro så intensiva iakttagare av människor, att de förefalla frånvarande. Dessa senare kunna också avlyssna det som icke sägs men ändå är talande; något motsvarande “att läsa mellan raderna” det författaren icke säger men menar, det han har i tankarna.

21.20 Föredörets makt

¹De flesta påståenden, åsikter och teser äro falska, därför att de göras i kategorisk form att gälla absolut. Tesen om goda föredörets makt att förvandla människor är ett exempel därpå.

²Föredörets makt är förvisso stor. Den kan bidra till höjning eller sänkning av nivån.

Sänkning går ojämeförligt lättare. Exemplet s makt har emellertid ofta och oerhört överskattats. En psykologisk undersökning, helst underbyggd med statistiskt material, vore högeligen önskvärd. Det kommer då att visa sig, att tesen är giltig endast under särskilda förutsättningar, såväl fysiska som emotionala och mentala dylika. När exemplet efterföljd förutsätter altruism, idealitet, offervilja, fordras i allmänhet mer än blotta exemplet, nämligen en psykos. Man kan nog säga, att de flestas exempel varit verkningslösa.

³Det är med föredömen som med ideal och idoler. De måste ligga inom vad folk anser möjligt, fördelaktigt, eftersträvansvärt, icke alltför krävande. Helgonens historia visar snarare exemplens vanmakt. Utan förståelse för utvecklingsstadiernas möjligheter, vad människor kunna begripa, förstå och förverkliga, egoismens makt, förvärvade uppfattningars och vanors makt, komma välvilliga entusiaster och livsokunniga idealister alltid att överskatta exemplet s makt. Att tro sig plötsligt kunna upphäva alla livets och samhällets relationer med enbart några få individers entusiasm, vittnar icke om sunt förnuft och verklig livserfarenhet, ännu mindre om kunskap om lagarna för utvecklingen.

⁴Det kan ligga många liv mellan vetande och förverkligandets förmåga. Endast blinda livsokunnsgheten kan tro, att ideal utan vidare kunna förverkligas av vem som helst. Det är denna livsblindhet, som är så kännetecknande för ungdomsidealismen. Det finns lika många slag av ideal som det finns utvecklingsnivåer. Människan kan sällan förverkliga dem som tillhöra hennes nivå utan målmedveten strävande, och aldrig dem som tillhöra ett högre utvecklingsstadium.

21.21 Efterapningen är förnämsta instinkten

¹Sedan årtusenden ha livserfarenheten förkunnat, att människans förnämsta instinkt är efterapningen. Det är betecknande, att våra väldiga, vetenskapligt utbildade psykologer icke insett detta. Över femtio procent av mänskligheten befinner sig på barbarstadiet. På dessa individer verka skildringar av rån, mord och allsköns bestialiteter icke avskräckande utan locka automatiskt och instinktivt till imitation. Alldeles särskilt visar sig detta hos barnen, som under uppväxttiden åter genomlöpa de utvecklingsstadier de i tidigare inkarnationer lämnat bakom sig. Den allmänna iakttagelsen av detta faktum har medfört talesättet "barn äro grymma".

²Människans organism blir sådan som den föda den livnar sig av, och människans medvetenhet blir vad den ser, hör, läser etc. Detta är således en lag icke endast för materiaspekten utan även för medvetenhetspekten. Är det omöjligt inse den saken?

³I Vilhelm Mobergs skådespel *Domaren* skildras en kriminell typ ur verkligheten. En typ behöver icke vara typisk för en hel kategori. Men tidsandan är tyvärr sådan, att risk finns att den typen blir allt vanligare. Vad folk ännu icke kunnat inse är att skildringen av en sådan typ kan verka lockande på desorienterade intelligenser i stället för att verka avskräckande. Upplysning har icke alltid avsedd effekt. Brottsliga anlag (och var finnas icke de till någon procent?) väckas till liv och få gratis upplysning.

⁴Kravet på frihet har drivits in absurdum. Det måste sättas gränser för brutalitet, hänsynslöshet och icke minst dumhet.

21.22 MANLIGT OCH KVINNLIGT

¹Eftersom allt väcker hat som icke väcker kärlek – eviga behovet av omväxling mellan attraktion och repulsion – gäller detta särskilt förhållandet mellan könen. Det så kallade könshatet är typiskt för mänsklighetens nuvarande allmänna utvecklingsstadium, där repulsionen dominerar.

²Könen ha behov av varandra också på grund av att mannen och kvinnan ha motsatta slag av energier i sina aggregathöljen och att utbytet av dessa energier vitaliserar.

³Genom kvinnans instinktiva förmåga att spela förstående ha många män bringats på fall; ett tecken på alltjämt härskande psykologiska blindhet. Från kvinnans sida behöver det icke alltid vara erövringslusta. Hon vill vara behaglig. Hon vill också så gärna förstå utan att själv ana det

försåtliga. Verklig förståelse bör man aldrig räkna med. Den är ytterligt sällsynt; lika sällsynt som verklig självkänedom.

⁴Schopenhauer och efter honom många psykologer tyckas ha iakttagit en brist på känslan för rättvisa hos kvinnan. Hur kan det då vara möjligt, att en man som i en inkarnation kämpat för rättvisans sak i en följande inkarnation såsom kvinna uppvisar denna brist? Det är en av de många paradoxerna i människolivet och problem för framtidens esoteriska psykologer.

21.23 Sexuallivet

¹Sexuallivet hör med till normalt mänskligt liv. Religiösa fördömandet av hithörande funktioner är (särskilt katolska) kyrkans största misstag. Celibat är emot naturen. Normala organ bli därigenom förkrympta. Munk- och nunnelivet under medeltiden är egentliga orsaken till vår tids sexuella lössläpplighet, en normal om än beklaglig reaktion. Den ena ytterligheten slår över i sin motsats. Denna företeelse går också snart över, när de, som under flera inkarnationer varit celibatärer, gjort andra erfarenheter.

²Det är en annan sak, ifall någon går så helt upp i skapande verksamhet (konstnärskap, författarskap etc.), att de icke ha tanke på något annat, helt leva för detta arbete. Då dirigeras alla sakrala energier till strupcentra, så att ingenting blir över för sexuell funktion. Det är också en mätare på förmåga av koncentration. I dylika fall kan man tala om "sublimering". Och eftersom hithörande energier få sitt enda riktiga utlopp, lida sexualorganen ingen skada, såsom sker vid abnorm "avhållsamhet". Inträffar "svagsinnet" på äldre dar, beror det då icke heller på verkan av sexualenergierna.

³Psykoanalytikern Freuds teorier om det undermedvetna, om drifterna, enkannerligen sexualdriften, sublimering etc. kunna i detta sammanhang bortses från. De äro typiskt exempel på hur en mentalist kan fångas i sina egna fiktioner och samtidigt genom dessa utöva suggestiv makt. Eftersägarna äro också typiska exempel på hur en mentalidé kan idiotisera.

21.24 Äktenskapet

¹Äktenskapet är ett psykologiskt problem i mycket högre grad än ett enbart fysiskt. Vi människor ha icke endast fysiska behov utan lika viktiga emotionala, och kulturindividerna ha även mentala. I all sammanlevnad gäller det först och främst att undvika friktioner. Ju större olikhet mellan parterna i olika avseenden, desto större och fler bli kollisionerna. Saknas förståelse blir allting förfelat. Klok den som tillser att möjligheterna till full förståelse äro så stora som möjligt och risken för konflikter reduceras till ett minimum.

²"Lika barn leka bäst" är urgammal livserfarenhet, som alldeles glömts bort i vår tid med dess – snart övergående – ståndscirkulation (äktenskap mellan parter på olika utvecklingsstadier). Olika livssyn och samhällssyn med svårutrotliga fördomar, illusioner och fiktioner etc. komplicera samvaron. Men så ha vi också fått så många trasiga äktenskap med sina tragiska följder för båda parter och framför allt barnen. Gamla regeln "att gifta sig inom sitt stånd" (där livssynen genom miljö och uppfostran är likartad) var en vis levnadsregel.

³Även olika ras- och nationstillhörighet med olika rasinstinkter medför onödigt stor risk för egen del och barnens. Rasblandning är alltid ett misstag. Det strider mot "naturens ordning". Visst kan man återfinna individer tillhörande samma esoteriska grupp inkarnerade i olika raser. Men det betyder för esoterikern, att äktenskap mellan dessa just den inkarnationen vore ett misstag. De ha fått andra uppgifter än att gifta sig med varandra.

⁴För att sammanfatta kan man alltså säga, att parterna böra tillhöra samma ras, samma nation, samma klass, samma kultur, ha liknande världs- och livsåskådning, samma nivå. Det är ingen garanti men bästa tänkbara chans för harmoniskt äktenskap.

STUDIEOMRÅDEN FÖR ESOTERISK PSYKOLOGI

21.25 Några viktiga psykologiska insikter

¹Den esoteriska psykologien klargör vikten av att skilja på hjärnan och mentalmedvetenheten. Om pedagogiken insåg betydelsen härav, skulle den göra ett radikalt framsteg och inse misstagen att träna endast hjärncellerna och minnet, som böra vara mentalmedvetenhetens redskap och icke, som nu är fallet, motverka mentalaktiviteten. Den moderna pedagogikens träning i minneskunskap gör individen till en minnesrobot och förlamar självinitierade tänkandet. Detta har visserligen alltid varit pedagogikens fundamentala misstag men drives nu till ytterlighet. För all del: det räcker till att bli professor, ärkebiskop eller statsminister. Men med den metoden förvärvas ingen intuition.

²Vad barn och ungdom behöva lära sig är tankekontroll, att mentalt behärska både emotionala medvetenheten och hjärncellerna. Pedagogiken har mycket att lära, innan den inser detta väsentliga och utarbetat metoderna härför.

³En psykologisk insikt av största betydelse är nödvändigheten att alltid hålla uppmärksamheten sysselsatt med något. Det är koncentration. Det utvecklar "viljan", i regel också hjärncellerna. Det motverkar splittring, oro i sinnet, lär individen att själv avgöra vad han vill tänka på och bli oberoende av infall, hugskott, inflytande utifrån (emotional- och mentalvärldens vibrationer).

⁴Det individuella är unikt, det generella allmängiltigt. Lösningen finns i det generella. Det individuella saknar betydelse för kollektiviteten, som i psykologiskt hänseende representerar det allmängiltiga. Miljön är såväl fysisk som emotional och mental. Detta förbises alltför ofta.

⁵Den som tänker väl gör väl. Men då gäller det att alltid tänka väl. Förnuftets viktigaste norm lyder: antag ingenting utan tillräcklig grund!

21.26 Höljen och höljesmedvetenheter

¹Det framgår av reinkarnationsläran, att det är de högre höljerna, som möjliggöra de lägre. Organismen formas efter eterhöljet, som är egentliga "skördehöljet". Först delas kausalhöljet i ett större och ett mindre. Det större kausalhöljet kvarstannar i kausalvärlden. Det mindre, även kallat triadhöljet, med lägsta triaden och monaden, frambringar mentalhöljet och emotionalhöljet genom vitaliserande kausalimpulser, som få triadens mentalmolekyl och emotionalatom att återupptaga sin verksamhet och genom sina vibrationer forma sina höljen (kopior av förutvarande). Dessa höljen genomtränga eterhöljet och organismen.

²Såväl triaden som höljerna ha sina slag av medvetenhet (mental-, emotional- och eterhöljerna dessutom dagsmedvetenhet, under- och övermedvetenhet), en sak av stor vikt att ha klart för sig, om man vill söka psykologiskt förstå.

³Har individen en gång införlivat i sin dagsmedvetenhet någon föreställning, något begrepp, exempelvis återfödelse eller skördelag (karma), så har detta begrepp blivit en faktor i undermedvetenheten och kan, omedvetet för ägaren, påverkas av motsvarande vibrationer i emotionalvärlden eller mentalvärlden.

⁴Otillräcklighet är ofta en följd av de olika höljesmedvetenheternas inbördes kamp.

21.27 Jagets aktivering av höljerna

¹Det blir nyväckta jagets uppgift att lära sig behärska sina lägre höljen. Dessa äro från början robotar, som aktiveras av både utifrån och från jaget kommande vibrationer. I huvudsak aktiveras de av från omgivande världar i ändlös ström inkommande vibrationer. Men allt eftersom jaget når högre utvecklingsstadier, blir jaget allt viktigare faktor i höljernas aktivering.

²På mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium har jaget lärt sig aktivera organismen genom eterhöljet och de lägre molekylarslagen i emotionalhöljet och mentalhöljet.

³Jagets uppgift blir att aktivera de högre molekylarslagen i emotional- och mentalthöljerna. När detta resultat nåtts, återstår att genom aktivering av kausalmolekylerna i triadhöljet förvärva kausal medvetenhet i detta inkarnationshölje.

⁴Därför fordras medvetet samarbete mellan jaget och Augoeides. Innan detta blir möjligt, har spänning alltid rått mellan dessa båda, när jaget, fångat i sina illusioner och fiktioner, "gått sina egna vägar" och begått alla dumheter och misstag, som äro tänkbara på människorikets alla utvecklingsstadier. Alltför många av dessa misstag ha varit följd av massuggestionen, individens tendens att tänka, känna, säga och göra som alla andra, och oförmågan att bilda sig egen uppfattning eller ohåga att "gå mot strömmen" för att undvika alla de obehag som följa därav, önskan att "anpassa sig", vara "bekväm" för andra, vinna tillgivenhet och ynnest etc.

21.28 Emotionalitet

¹Det emotionala är "sätet för viljan" och därmed drivkraften, ofta yttrande sig som aggressivitet. Insikten härom är av största betydelse för psykologiska bedömningen. All aggressivitet är alltså bestämd av mer eller mindre blinda impulser eller i bästa fall av mer eller mindre förnuftiga mentala ideer.

²Innan människan lärt sig att behärska det emotionala med det mentala, är hon ett motståndslöst offer för den för tillfället rådande känslan och är därmed väsentligen omdömeslös, vilket bäst framgår av känslans flyktighet. Känslan är antingen attraherande eller repellerande, och båda delarna kunna ha sina fördelar och nackdelar, tyvärr mest nackdelar för henne själv.

³De flesta intellektuella tyckas ha svårt att inse, att de fortfarande befinna sig på emotionalstadiet och (ifall deras naturliga reaktion är repulsiv) lägre emotionalstadiet.

⁴En impuls som väcker reflexionen väcker ofta också mekaniska associationslivet, som producerar sina trivialiteter. Sålänge människorna leva i repellerande vibrationernas emotionalsfärer, bli också medvetenhetsprodukterna därefter. Emotional oberördhet är tyvärr ännu en alltför sällsynt företeelse.

⁵Innan individen kan tänka rent mentalt (47:5), måste han ha emotionala attraktionsstadiet bakom sig. Och det är ännu något sällsynt på mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium, vilket avhåller de flesta på högre stadier från att inkarnera, därför att de ingenting ha att lära. När mänskligheten nått högre emotionalstadiet, är dessa högre individers tid att inkarnera kommen. Och då blir den kultur allmän som vi ännu sett endast hos enstaka individer.

⁶Såväl filosofi som vetenskap befinna sig fortfarande på lägre mentalstadiet (47:6,7), och detta hör samman med lägre emotionalstadiet.

⁷Många intellektuella förakta allt vad känslor heter och kalla allt hithörande för sentimentalitet, vilket visar hur okunniga i psykologi de äro. Förakt för känslan är en typisk företeelse på civilisationsstadiet och beror på ensidigt odlande av det lägre mentala (47:6,7). Man övervinner icke emotionalstadiet genom förakt, som är typisk känslöföreteelse.

⁸De flesta äro oförmögna till saklig, opersonlig analys av en individ. Sådan uppfattas som kritik, därför att det också blir kritik, när de utöva den. Man kan tillägga att saklig, opersonlig analys icke på något sätt minskar vår beundran, tillgivenhet och deltagande för den man "kritiserar".

21.29 Mentalisten

¹Mentalisten har lärt sig behärska det emotionala med det mentala. Han har frigjort sig från beroendet av det emotionala. Han använder emotionalmedvetenhetens attraktionsenergi endast som förstärkning av "viljan till enhet" och som drivkraft för handlandet i fysiska världen. Viljan till enhet är den strävan som en gång via kausalhöljets enhetscentrum (47:2) skall möjliggöra kontakt med essentialmedvetenheten.

²Av fundamental betydelse för hans fortsatta utveckling är särskiljandet mellan tre

“företeelser”: jaget (monaden i triaden), mentalmedvetenheten och hjärnans “plasticitet” (mottaglighet för mentalmolekyler).

³Mentalisten lever ofta i sin mentalmedvetenhet, utan att bekymra sig om att ge de rön han gjort språkligt exakta formuleringar. Han förstår “utan ord”, vilket betyder att han icke särdeles beaktar orden som förmedla tanken. Det är emellertid genom dylikt formuleringsarbete som hjärncellerna vitaliseras och förökas. Även för hans verksamhet bland människorna är “formuleringskonsten” av stor betydelse. Det är därför högeligen önskvärt, att han icke nöjer sig med att förstå, utan även söker “begripa”, vilket består i att begagna språket i och för utformning av exakta begrepp. Det är detta filosoferna oegentligt kalla “att lära sig tänka”. Långt innan man kan formulera tanken i ord har den funnits i mentalmedvetenheten (om än i “oklar form”).

21.30 Högre medvetenhet

¹Högre slag av medvetenhet ha i sig alla lägre slag i en fortgående syntetiseringsprocess. De högre fylla ut alla “luckorna” mellan de lägre. Det är därför också enligt Lagen det högre blir ansvarigt för det lägre. Ju större insikten, desto större ansvaret. Esoterikern, som har en svag aning om, vad högre slag av medvetenhet innebär, förfaller aldrig till dårskapen att anse sig i något avseende märkvärdig och är alltid beredd att hjälpa andra till begripande och förståelse.

²Språkets ordfattigdom beror i mycket på primitiviteten och enkelspåriheten i livsförståelsen. Denna fattigdom gör att ett ord sällan är entydigt utan ofta har olika betydelser eller betecknar olika saker. Folk får tag på ett nytt ord och inlägger i detta vad de tro det betyder, vilket i regel är felaktigt. Så till exempel ordet “intuition”, som avser något de flesta sakna möjlighet att erfara men naturligtvis alla tro sig äga.

³Även esoteriskt har ordet “intuition” använts i olika avseenden, på olika slag av medvetenhet utöver den mentala. Ifall man betänker, att det finns tre olika slag av kausalmedvetenhet, sju olika slag av essentialmedvetenhet etc., så inser man hur hjälplös beteckningen “intuition” är.

⁴Den, vilkens kausala övermedvetenhet var fullständigt passiv, kallades av de gamla esoterikerna för “en själlös varelse”. Inspiration från vår kausalmedvetenhet få vi först på kulturstadiet. Inspiration via kausalmedvetenheten är (enligt D.K.) en kvalificerande process i vilken nedströmmande materieenergier stimulera höljenas centra åvan diafragman, ifall dessa äro aktiva. Vad folk kallar “inspiration” är annars emotional eller mental medvetenhetsöverföring från individer i nämnda världar. Ingen kan uppfatta inspiration från högre regioner än dem som ligga inom av jaget aktiverade medvetenhetsslag.

21.31 Det undermedvetna

¹Individens undermedvetna kan sägas utgöra hans egenart och egentliga natur jämte kontentan av hans erfarenheter i föregående existenser. “Det förflutnas makt”, det undermedvetna, är i stort sett det som styr individen.

²Det undermedvetna består av en serie avlagringar från de olika inkarnationerna. Det närmast liggande lagret yttrar sig såsom mest vitala instinkten. Ju djupare lagret, desto större ansträngningar kostar det individen att återerindra sig dess medvetenhetsinnehåll.

³Allt dagsmedvetet sjunker ner i det undermedvetna och ingår där i emotionala och mentala komplex. Det undermedvetna består av dessa komplex. De mentala äro i stort sett svårutrotliga, de emotionala outrotliga. Det är därför den vise ger akt på vad han uppmärksammar.

⁴Dagsmedvetenheten uppfattar visserligen klart medvetenhetsinnehållet i de mentalatomer eller mentalmolekyler som intränga i hjärncellerna, ditförda genom jagets intresse och uppmärksamhet. Men det betyder ingalunda, att vad som finns kvar av medvetenhetsinnehållet i undermedvetenheten är lika klart. De atomer och molekyler, som en gång infördes, skingras genom hjärnans upplösning. Undermedvetenheten gör det lättare för nya hjärnan att uppfånga och upptaga motsvarande idé- eller faktamolekyler. Men det förutsätter förnyat inhämtande av exakt

samma slags idéinnehåll.

⁵Vissa inkarnationer kunna särskilt betecknas såsom "skördeinkarnationer". I dylika inkarnationer kunna en mängd impulser få individen att säga och göra sådant som han inser vara dumt men som kommer som automatiskt verkande krafter. Många högt utvecklade individers liv kunna vara så fyllda med dylikt, att de själva tycka, att de äro obotliga idioter. Just att de inse detta visar, att det är fråga om dålig skörd av gammal sådd. Den insikten kan hjälpa dem över grämelsen över deras dumheter, klumpigheter, aggressioner etc.

⁶Det undermedvetnas makt är ett problem, som sent börjat sysselsätta psykologerna. Denna makt är oerhörd. Vi tillgodogöra oss det positiva (livsfrämjande) i undermedvetenheten, när vi omedvetet använda latent, medfödda egenskaper och förmågor. Däri ligger det undermedvetnas livsvärde (livsbetydelse), men också endast däri.

⁷Djuplodning i det undermedvetna kan medföra att individerna, utsatta för forskarens tryck, kunna spontant återuppliva episoder från föregående inkarnationer till stor skada för dem själva. Enligt esoteriken får och bör individen undersöka sina dagliga upplevelser. Men därefter ska dessa definitivt strykas ur medvetenheten, och varje tillbakablick eller återupplivande ("förstärkande") är sedan förkastligt. Sina förflutna inkarnationer bör individen icke studera, förrän han förvärvat kausalmedvetenhet, så att han ser sin tillryggalagda utvecklingsväg. När detta gjorts förekommer intet tillbakablickande. Det är framtiden som är det väsentliga, fortsatta utvecklingen, och den måste ägnas alla krafter frånsatt allmänna existensvillkor och tjänandet. Allt liv är förändring, är utveckling, om förändringarna uppfattas på rätt sätt. Denna fundamentala faktor i medvetenhetslivet har ännu icke blivit förstådd, ytterligare bevis på människans livsokunnighet.

21.32 Minne

¹"Vi som vet mest"-tävlingarna i radio äro inga kunskapstävlingar, endast minnestävlingar. Icke den som vet mest utan den som har bästa minnet vinner. Monaden-jaget glömmmer ingenting. Det är fel att säga: "det har jag glömt". Man har icke glömt det därför att man ej kan återkalla det i dagsmedvetenheten. Endast en försvinnande bråkdel av det hon vet kan en människa med "normalt minne" återkalla vid behov.

²När esoteriska psykologien en gång blir läroämne i skolan, komma människorna att få lära sig hur många olika slag av minnen som finnas i människans olika höljen, vad som menas med atomminne, molekylarminne, aggregatminne etc.

³Förflutna inkarnationer kunna studeras på två sätt: De finnas tillgängliga i kausalhöljets övermedvetenhet och i triadens undermedvetenhet. Genom hypnos är det möjligt att återuppliva triadens minne av föregående liv. Enligt planethierarkien är dylikt bruk av hypnos utslag av brottslig nyfikenhet. Det är att återuppväcka det förflutnas belastning, som individen frigjorts ifrån genom återfödelsen. Esoteriken förkastar hypnosen, emedan den strider mot självlagen, omöjliggör förvärv av självtillit och självbestämmdhet.

21.33 Drömmar

¹Drömmar äro sammanvävda av det förflutnas upplevelser, godtyckligt kombinerade associationer av vad individen sett, hört, läst alltifrån gårdagen till tusentals år tillbaka.

²Drömlivets faktorer äro dels undermedvetenhet från föregående inkarnationer, dels nya livets förvärvade illusioner och fiktioner (verkliga fakta i rätt sammanhang torde icke uppgå till en procent), dels kontakter i fysiska och emotionala världarna. För exakt utredning i varje enskilt fall fordras kausalt förstånd (kausal objektiv medvetenhet). Det må påpekas, att drömlivet dessutom i hög grad är beroende av individens utvecklingsstadium, horoskopfaktorer och höljesdepartement. Det borde räcka såsom varning för dogmatiskt tänkande, tyvärr sannolikt utan effekt tills hylozoiken allmänt erkänts såsom enda vettiga arbetshypotesen. Dogmatiska oeffterättligheten

förblir konstant, hur många bakläxor den fått och ständigt får. Dagens dogmer förbli enda riktiga betraktelsesättet.

³Misslyckanden i livet, gäckade förhoppningar ha ofta stor del i drömlivet, särskilt sådana som beröra ärelystnad, kärleks- och sexualliv, alltså hänförliga till emotionalmedvetenheten.

⁴Många drömmar äro tankeöverföringar från andra individer, telepatiska intryck av vad dessa tänkt eller upplevat. Dessa intryck omdiktats i drömmarna till egna erfarenheter.

21.34 Latensen

¹Många, som i förflutna liv uppnått såväl kultur- som humanitetsstadiet, kunna förefalla rätt så primitiva, emedan de hamnat i fel miljö och under okritiska uppväxtåren matats med livsokunniga människors illusioner och fiktioner, som ytterligare ökat desorienteringen och villrådigheten. De flesta ha icke återuppnått sin ursprungliga utvecklingsnivå före 35-årsåldern. Med den allt mer ökade förståelsen för verkliga kunskapen torde detta förhållande snabbt ändras, detta såväl som otal andra. Framför allt borde förbättringen kunna konstateras på universiteten.

²Det sagda är en sak psykologer och pedagoger och andra duktiga förståsigpåare aldrig kunna begripa, ovetande som de äro om utvecklingsstadiet och hithörande psykologiska betingelser, ovetande om den spänning som konstant råder mellan jaget i inkarnerande triadhöljet och Augoeides i kausalhöljet och andratriaden, en spänning som förstärks, när individen i fysiska livet glömt vad han lärt och råkar på villovägar. Denna spänning ökar lätt trotsset hos den som vanligen instinktivt förstår mer än den oförstående omgivningen. Tragiska konflikterna i människolivet ha ofta sin grund i denna inre konflikt. Och människorna lära ytterst långsamt genom inkarnationerna. Det har sina särskilda svårigheter att vara "före i utvecklingen", att vara äldre i människoriket än den stora massan. Det har också de fått pröva på som blivit martyrer, därför att de förstått mer än andra. Dessa martyrs antal kan mänskligheten aldrig statistiskt uppskatta.

³Det tar tid att mentalisera hjärnan med mental- och kausalmolekyler. Innan denna process är genomförd, är barnet som alla andra barn, ovetande om sin verkliga status. Motsvarande gäller för mentaljagen, fastän svårigheterna i det fallet äro ofantligt mycket större. Jaget har förlorat sin medvetenhetskontinuitet, varmed dess minne blivit latent. Det måste på nytt komma i kontakt med sitt gamla vetande, varvid igenkännande uppstår och jaget kan införa erforderliga mentalmolekyler från sitt nya mentalhöljes skandhaer i hjärnan. När mänskligheten utvecklats så, att de nio tiondelar av hjärnan, som ännu äro funktionsodugliga, äro i full funktion, blir överföringen av mentalmolekyler till hjärnan ett lekverk. Som det nu är, måste de flesta barn också utveckla själva tankeapparaten ("de små grå cellerna"), och det tar längre eller kortare tid, beroende på barnets tillfällen att lära. Det vill till en mycket god skörd för att bli infödd i en familj, som kan tillhandahålla en predisponerad hjärna, och få uppväxa i en miljö, som möjliggör för individen att redan såsom barn få tillfälle att mentalisera hjärnan och mottaga verklighetsfakta och förnuftiga ideer. Ett sådant barn var, för att taga ett känt exempel, Dag Hammarskjöld. Men så nådde han också högt som människa. En lustig anekdot må anföras: Dags fader Hjalmar Hammarskjöld, tidigare professor, landshövding, statsminister med mera, fällde om sin son omdömet: "Hade jag haft en sådan hjärna som Dag, så hade jag gått långt."

21.35 Trans

¹En sociologisk kapacitet talar om trans och katalepsi såsom samma slags tillstånd. Katalepsi är ett skendödtillstånd, som beror på att eterhöljet utdrivits ur organismen. Trans är ett "djupare sömntillstånd", i vilket emotionalhöljet (med högre höljen) lämnat organismen och icke låter sig återkallas av utomstående utan risker för "patienten". Man skiljer mellan emotional, mental och kausal trans, beroende på i vilket av dessa höljen jaget är närvarande. Vanlig trans är emotional, emedan högre slag äro möjliga endast för dem som nått kausalstadiet eller fått lära sig mentala tranmetoden av någon i planethierarkien. Mentala och högre transtillstånd äro mycket

“sällsynta”, så till vida att esoterikern noga tillser, att ingen blir i tillfälle att “störa”. Han står icke till vetenskapens förfogande. Han skulle kunna tala om vad som sker, om vetenskapen kunde förstå den saken. Så något “vetenskapligt experiment” blir det inte.

21.36 Utvecklingsnivåer

¹Man börjar allt mera kunna inse att “om två göra detsamma så är det ej detsamma”. Återstår att inse att om två säga detsamma, så behöver det icke betyda detsamma. Envar inlägger i samma talesätt sin egen livsförståelse, och dessa individuella synteser kunna vara högst olika sinsemellan. Det är lätt att tillägna sig talesätt, som ligga högt över egna nivån.

²Att bestämma nivån är en vanskelig sak. Det finns folk, som i vissa avseenden visa en långtgående livsförståelse och i andra äro blinda även för väsentligheter. Det vore lättare att förstå, ifall det gällde individer med ensidig erfarenhet och utbildning. Det är betydligt svårare ifråga om sådana, som skaffat sig en ovanligt allsidig orientering i kulturen. Det räcker tydligen icke med intelligens, energisk mental aktivitet och orienteringsvilja, när det finns luckor i förflutna inkarnationernas erfarenhetsområden. Innan vi såsom kausaljag kunna bestämma allmänna nivån, få vi hålla oss till visad livsförståelse inom specialområden. Man kan med viss sannolikhet avgöra utvecklingsstadiet men icke nivån inom något av de olika stadierna.

³Allra vanskeligast är det att alls ingå på hithörande problem, så länge alla, som höra talas om utvecklingsstadier och -nivåer, tilltro sig att kunna fälla omdömen om alla, bekanta och obekanta. Problemkomplexet blir snart så idiotiserat, att esoterikern vägrar befatta sig med detsamma, enär rättelse är omöjlig. Hithörande bedömning är för dem som önska hjälpa alla människor, icke för dem som tro sig duga till att upphöja eller förnedra. På domarsätet sitter ingen esoteriker.

21.37 Humor

¹Sinnet för proportioner utvecklas med livserfarenheten. Sinne för karikatyr, komik, ironi, satir, humor äro olika utvecklingsstadier. Det groteska förstå även barn och barbarer. Men redan ironi går de flesta förbi, varför nyanställd journalist brukar få rådet, att aldrig skriva ironiskt, ty stora massan tar allting bokstavligt. Satir förstår sällan ens de så kallade bildade. Och verklig humor (ordet har naturligtvis demokratiserats och därmed idiotiserats) är endast för “de utvalda”.

²Den, som har humor, sinne för proportioner utöver de groteska som folk kunna uppfatta, har många tillfällen att le vid åhörande av folks omdömen om allt de icke veta något om, för att icke säga, kunna veta något om.

21.38 Språkets makt

¹Mångtydiga ord (alltför vanliga) bli oftast missuppfattade. Därom vittna otaliga diskussioner, där envar har sin egen uppfattning av visst ords betydelse. Ska diskussioner bli givande, måste man först definiera de beteckningar man använder. Ofta nog har man haft samma uppfattning om vad man eljest tvistar om. En etymologisk ordbok borde finnas i varje bildad människas bokhylla (etymologi = läran om ordens ursprungliga betydelse).

²Man kan icke fullkomligt översätta från ett språk till ett annat, emedan två ord med skenbart samma betydelse i båda språken oftast ha olika medvetenhets- och erfarenhetsinnehåll. Även i detta avseende kan man klargöra skillnaden mellan att begripa och att förstå. Vi få samma företeelse ifråga om människorna. Alla tala egentligen olika språk, emedan alla inlägga sin individuella uppfattning i orden. Det är också en av anledningarna till otaliga missförstånd människor emellan. Det är också förklaringen varför “lika barn leka bäst” (uppväxta i samma slags miljö). Ju större skillnaden i gjorda slag av erfarenheter, desto lättare missförstånd.

³Ordval betyder mycket. På många gör det ett helt annat intryck, om man säger, att “sanningen finns i kausalvärlden” (och endast där) än att “kunskapen finns i kausalvärlden”. Sanning är

kunskap i överensstämmelse med verkligheten. Vill man nödvändigtvis sära på de två ordens användning, kan man ju hänföra sanningens begrepp till livsåskådningen och kunskapens till världsåskådningen.

21.39 Teori och praktik

¹Examina äro inga bevis på duglighet. De vittna endast om viss grad av utbildning. Teoretisk kunskap och praktisk duglighet äro två helt olika saker. Endast den, som har "medfödd begåvning" för visst yrke, är rätte yrkesmannen, och detta inom alla "yrken". Det förblir fatalt misstag att låta den teoretiska utbildningen bestämma valet av anställda. Denna ger ingen garanti. En otrolig procent av såväl befattningshavare som yrkesutövare äro "undermåliga", olämpliga för det yrke de valt.

²Allt fler förefalla olämpliga för "praktiskt arbete". Därtill bidra de många "kurser" som förespegla sakkunskap; ett grovt missbruk av okunnigas förtroende. Ännu tycks man icke insett, att verklig sakkunskap förvärfvas endast genom mångårig praktik efter teoretisk utbildning. Den, som tror att hans teoretiska vetande gör honom särskilt skickad, att han "duger till vad som helst", han duger oftast till ingenting ordentligt.

21.40 Geni

¹Begåvning är förmåga av återerinring. Geni är förmåga av kontakt med idévärlden. Vad folk kalla "geni" är suveränitet inom ett visst område, fullständigt behärskande av formen, av uttrycksmedlen, är virtuositet, fulländad teknik. Men det är talang.

²Det finns "genier", som äro födda med en sådan hjärna, att de äro odugliga till allt annat arbete än just det som utgör deras genialitet. Alla "tester" ge negativa utslag, och för psykologer och pedagoger etc. förefalla de "obegåvade". De kunna gå som nollor genom livet, tills de av någon så kallad slump finna sitt verksamhetsområde.

³Livsokunnigheten, som alltid offer för sina hugskotts "uppenbarelser", talar om "degeneration", när icke också geniets barn visa sig vara genier. Vissa fysiologiska förutsättningar kunna ärfvas, liksom "andliga atmosfären" under uppväxtåren kan underlätta att utveckla latent egenskaperna. Men geni kan icke ärfvas, eftersom det är självförvärvat genom en serie inkarnationer. Varken familjen, släkten eller nationen har någon som helst rätt att skryta med sina genier.

⁴Ett talande bevis på nationalismens livsokunnighet och omdömeslöshet är nationernas skryt och skrävel med sina stora. Det är icke nationens förtjänst utan ett personligt offer av de stora. Dessa gamla själar ha valt att hjälpa nationen och därför inkarnerat i den. Till tack ha de av den alltid grasserande avunden blivit förklarade för "stora", sedan de förpassats till andra världen. Ingen är så bra som den som är "död". Caracallas ord "Må han vara gud bara han inte lever" tycks vara ett träffande uttryck för den allmänna inställningen. Ju större de stora varit, desto längre tid har det tagit att inse storheten, vanligen först sedan uppskattningen kommit från utlandet. Många ha aldrig blivit uppskattade.

⁵Alla banbrytare ha förkastats av härskande auktoriteterna. Men det är farligt att påpeka detta för en mänsklighet, som saknar omdömesförmåga. Ty då bli alla visa och förkunna sina fantasier, bli tagna för genier och föregångare. Vi bevittna detta i vår tid. Det vimlar av så kallade misskända genier inom alla områden. De anse, att hade de blott fått erforderliga tillfällen till utbildning etc., så hade de blivit något stort. Det finns i själva verket endast en grund för bedömning: fullgjord prestation.

21.41 Extravert och introvert

¹Man kan indela mänskligheten i två utpräglade psykologiska typer: de extraverta och de introverta. Naturligtvis finns det blandning av båda typerna, beroende på departementen i höljena. I regel äro emellertid de som ha något av de udda departementen 1, 3, 5 eller 7 i kausalhöljet extraverta och de med något av de jämna departementen 2, 4 eller 6 introverta. De extraverta intressera sig mera för tillvarons materie- och rörelseaspekter, de introverta för medvetenhetsaspekten. De extraverta på högre nivå ha i regel starkt behov av en grundläggande världsåskådning; de introverta av livsåskådning.

²Dessa intressen äro givetvis av betydelse vid val av framtida levnadsyrke och däremot svarande utbildning. En viss gemensam världs- och livsåskådning är självfallet nödvändig. När mänskligheten utvecklats så att en dylik blir möjlig, kunna skolans hithörande kunskapsämnen reduceras till ett minimum fullt tillräckligt för att ge erforderligt perspektiv på tillvaron. Man inriktar sig då på undervisningen i system och icke som nu i överskådligt, outtömligt detaljvetande. Den, som vill bli specialist på allting, blir ingen specialist på något. Det är icke kvantiteten vetande som är det viktiga, utan kvaliteten som befordrar medvetenhetsutvecklingen.

21.42 Fysiska faktorer

¹Sjukdomar förekomma redan i mineralriket, men de flesta ha sitt upphov i växtriket. Det är en sak även exoteristen borde kunnat räkna ut: så många olika slags synliga sjukdomar växterna kunna råka ut för. Men denna platonska idé har ännu icke blixtrat till i hjärnan hos någon exoterist. För resten gör esoteriken ingen sådan skillnad mellan "organiska och oorganiska" livet som vetenskapen. Även mineralmolekylerna ha medvetenhet. Och orsaken till en "organisk" sjukdom kan finnas i vilket "oorganiskt" inkarnationshölje som helst.

²Alkoholen påverkar såväl organismen som eterhöljets centra och emotionalhöljet. I ruset är det knappt mentalvibrationer av lägsta slag (slutledningstänkandet) nå ned till hjärnan och denna kan rätt uppfatta dem. Det är lätt att konstatera detta hos andra men icke hos sig själv. Ju mindre intellektuella kapaciteten (ju svagare mentalvibrationerna), desto förr blir omdömet försvagat.

³Vegetarisk föda förfinar och stärker eterhöljet. Det är på detta höljes beskaffenhet motståndskraften mot organismens sjukdomar i hög grad beror.

21.43 Tankens helande kraft

¹Varje medvetenhetsyttring innebär också en kraftyttring, som alltid på något sätt påverkar omgivningen. Tanken utövar därför även ett visst inflytande på organismen. Detta kan visa sig på två motsatta sätt: Tanken kan förvärra sjukdomen eller lindra den. Förrän esoteriska kunskapen om mentala helandet fått bli exoterisk, är det vist att icke tro sig om att kunna använda den. Därför gör den sjuke bäst i att, så långt han kan, icke rikta uppmärksamheten mot det sjuka stället utan söka bortse från sjukdomen.

²En annan sak blir, när kunskapen om de olika höljescentra och deras olika slag av energier blir allmännare. Då kommer man att kunna bota sjuka med mentala energier. Men icke på det sätt som Christian Science eller andra helare blint tro. Därför fordras kunskap om, vilka slag av mentala energier som erfordras för just den sjukdomen, vilken energimängd som är behövlig, på vad sätt energierna ska dirigeras och mycket annat. Enligt esoteriken är alla sjukdomars säte att finna i angripna organets emotionala centrum.

³Okunniga tro, att de kunna draga energier från en outtömlig kraftkälla och att kraften själv skall veta sjukdomens orsak och hur den skall verka. Då kan man lika väl be en skolpojke utföra en svår operation, säger 44-jaget H. I de många fall, som åberopas såsom exempel på "underverk", funnos förutsättningar för att sjukdomen skulle utan bistånd gå till hälsa eller var diagnosen fel ställd.

SJÄLVFÖRVERKLIGANDETS PSYKOLOGI

21.44 *Livets mening*

¹Livets mening är medvetenhetsutveckling. Vi äro här för att göra erfarenheter och lära av dem. Erfarenheter få alla göra. Men mycket få lära av dem. Ofta inse de icke ens att de göra erfarenheter, äro aningslösa om att enklaste erfarenheter kunna vara av livsviktig betydelse. Naturligtvis erfordras en viss förmåga av iakttagelse, av egen reflexion, av egen bearbetning. Effektiv blir erfarenheten först, när man slutat med att säga efter vad andra sagt eller skrivit, slutat att begagna allmänna opinionens talesätt, slagord, deviser, ordspråk, slutat citera och kan tänka själv, kan tänka egna tankar.

²Även om man lyckas lösa ett livsproblem rätt, medför lösningen nya problem med nya svårigheter. De flesta äro nöjda med tillfälliga lösningar och sakna för övrigt förmåga se längre. Den framsynte överväger även dylikt vid sitt beslut. Snusvisheten ser bara skenet och egna fiktionen.

³Bevis för att man förvärvat visst mått av livserfarenhet är att man genom egna iakttagelser kan lära av andras erfarenhet. De flesta lära icke av andras erfarenheter, inse icke ens att de kunna lära något av dem. Den vise besparar sig otalet onödiga och dyrköpta erfarenheter genom att studera människorna. Att missakta andras erfarenheter är bevis på omdömeslöshet och omognad. Klok den som i ungdomen tillgodogör sig de gamlas livserfarenhet. Det behöver icke betyda, att man godtar deras slutsatser. Men man har fått stoff till eftertanke och får uppslag till iakttagelse, ty "man ser blott vad man redan vet".

⁴Vi lära genom kontakt, och enligt esoteriken lära vi mest och bäst av det som vi icke bindas av. Utvecklingens väg är frigörelsens väg, och varje bundenhet försvårar eller omöjliggör frigörelsen. Emotional attraktion och mentalt intresse äro båda nödvändiga men få icke binda. Att vara opersonligt personlig är en förmåga, som vi måste förvärva, om vi ska främja andras och egen utveckling.

⁵Har man väl fått klart för sig, att antalet inkarnationer, som åtgå till att uppnå femte naturriket, är individens egen sak, så lär man sig också så småningom inse vikten av att väl använda tiden till att förvärva kunskapen om verkligheten, livet, livslagarna och rätt tillämpa dem. Då blir tiden det dyrbaraste av allt och är man tacksam för alla tillfällen livet ger oss att få lära. I alla händelser har man "icke tid" till onödigheter, allra minst till detta onödiga prat, som upptar större delen av de livsokunnigas liv.

⁶De, som icke en gång reflekterat över "livets mening", visa därmed att deras "själar sova".

21.45 *Esoteriken ger insikter för självförverkligandet*

¹Sokrates' sats, "dygd är vetande", har naturligtvis misstolkats, emedan man icke förstått vad han menade med vetande. Teoretiskt vetande räcker icke för praktiskt förverkligande. Konsten att förverkliga förutsätter kunskap om en psykologisk teknik, som våra dagars både psykologer och pedagoger äro aningslösa om.

²I esoteriken uppmanas människan att "icke se tillbaka". Det förflutnas makt är stor, och vi förstärka den genom att uppmärksamma det som borde glömmas.

³Esoteriken skänker oss förvissningen att "allt är gott", förvissningen att allting till slut måste bli bra, hur det än går, hur svart, hur hopplös och tröstlös framtiden än ter sig.

⁴Den visar oss också, att icke omständigheterna äro det väsentliga utan det sätt på vilket vi möta omständigheterna. "Det finns inga förtvivalade situationer. Det finns endast förtvivalade människor." Vad som än möter oss, skall allting en gång och till slut bli bra. Den insikten leder till "gudomlig likgiltighet" för vad som sker med oss. En inkarnation är som en dag i ett femhundraårigt liv.

21.46 “Man ser blott vad man redan vet”

¹“Man ser blott vad man redan vet”, är en gammal erfarenhet, som Goethe och andra sökt klargöra. Subjektivisterna ha alltid utnyttjat uttalandet att gälla vår objektiva uppfattning av fysiska materien. Det kan vara riktigt i vissa avseenden. Men det beror då på bristande iakttagelseförmåga, när man till exempel måste påpeka existensen av ett föremål som ligger rakt framför näsan på dem eller när man måste påpeka finesser i konstföremål etc. Exempler kunna mångfaldigas.

²Uttalandet avser i stället det faktum, att människorna betrakta livsföreteelserna genom sina teories glasögon. Det beror ytterst på det logiskt ofrånkomliga i tänkandet, att vi uppfatta det enskilda genom det allmänna. Den logiska konsekvensen av detta är att vi ofelbart “leva i skenet”, tills vi fått riktiga verklighetsbegrepp och dessa sin inbördes överensstämmelse i ett system av verklighetsfakta.

³Vårt intellekts innehåll utgöres av vårt vetande, och detta är den bedömningsgrund vi utgå ifrån. Däråt är ingenting att göra. Det borde emellertid förmå oss att ständigt söka öka vårt vetande. Tyvärr är det hos de flesta icke verkligt vetande utan fiktioner, som de godtagit såsom riktiga.

21.47 Positiv och negativ livsinställning

¹Det fordras i de flesta fall optimism och entusiasm för företagsamhet och framgång. Pessimisten gör allting onödigt svårt för sig. Bäst är att vara “realist”, lugnt och sakligt överväga alla förhållanden. Regeln är att icke taga risker utan tvingande skäl. Den blåögde optimisten, sangvinikern, kan lyckas en mängd gånger. Men saknar han sunt förnuft, fordras en ovanligt stor tur (en inkarnation med exceptionellt god skörd) för att det icke en gång skall sluta i en “katastrof”. Sangvinikern har också lätt för att glömma, att han kan ha ansvar för andra.

²Kritiksjukan är en verklig last. Allt folk icke begriper, icke vet, icke kan, måste de kritisera. Det är också ett sätt att förljuva livet. Många läsa för att kritisera, finna fel och brister. Den som vill lära ser på det vari författaren har rätt och lämnar det övriga åt glömskan.

21.48 Individualitet

¹Att alla tänkande människor ha sin egen religion och filosofi, är oundvikligt. Det har ingenting med logik och skarpsinne att göra utan är psykologiskt betingat. Man kan enas om ett system av riktigt sammanställda fakta. Men därutöver är uppfattningen rent personlig.

²För övrigt lär det finnas ytterst få områden tillgängliga för forskning som någonsin bli slutforskade. Tills detta är fallet komma meningarna alltid att gå isär om hur vetandet om det ofullständigt utforskade skall kompletteras med hypoteser och teorier för att kunna bli ett system tills vidare.

³Redan av dessa synpunkter borde man kunna inse, hur totalt förfelat i såväl logiskt som psykologiskt avseende kravet på en i alla avseenden gemensam “tro” är. Ju mer intellektet utvecklas och forskningen framskrider, desto större bli de personliga differenserna i allt utöver vissa fundamentala fakta eller fundamentala principer, desto mera måste också toleransens princip göra sig gällande. Människorna komma så småningom att inse, hur meningslöst det är med tvister i hithörande frågor.

21.49 Tolerans och intolerans

¹Det finns två helt olika slag av kompromisser. Det ena är i släkt med den politiska så kallade kohandeln. Den andra är att anpassa idealet efter mänsklighetens möjlighet att uppfatta och förverkliga. Det är alltid stort misstag söka påtvinga människorna ideer, som de sakna

förutsättningar att förstå, för att icke säga tillämpa.

²Fanatiker skall man aldrig försöka lära någonting. De äro oemottagliga för nya fakta, bergsäkra på att alla deras fakta hamnat i enda rätta sammanhanget. Mentalmolekylerna ligga orubbligt inbäddade i det "skåp" som fördomar, illusioner och fiktioner timrat till förvaringsrum, systemets "form" för anpassade innehållet.

³"Om man aldrig har rätt att identifiera en människa med det goda hon representerar eller förutsätts representera, så har man ännu mindre rätt att identifiera henne med det onda hon tycks göra gemensam sak med. Men det är just vad alla olika former av fanatism gör. Den konstanta mängden av potentiell fanatism fortsätter att förgifta världen." (Gunnel Vallquist)

⁴Intoleransen har ofta sin psykologiska grund i irritation över att de man samarbetar med äro så stupida i många avseenden. Men det äro vi alla, även om vi själva icke märka det. Vi ha endast att fråga efter, om individen duger till det arbete han skall utföra. I övrigt är det hans rättighet att vara hur dum som helst. Det är så planethierarkien ser på sina redskap bland människorna. Skulle de använda endast perfekta sådana, finge de avstå, ty de perfekta ha lämnat människoriket.

⁵Somliga påstå, att "alla engelsmän ha en skruv lös". En vis man menade, att alla människor äro besynnerliga i något avseende. Yogananda log och tillade, att vi alla äro på något sätt tokiga men att huvudsaken är att vi lära oss att tålmodigt söka förstå varandras tokigheter och dra lärdomar av dem.

21.50 Misstag

¹De misstag vi begå som människor bero på dels livsokunnighet, dels dålig skörd, dels felande livsegenskaper. Människor taga sina misstag på fel sätt. De inse ej att dessa voro mer eller mindre oundvikliga och att de skulle kunna lära mycket mera av dem, ifall de undersökte var bristerna funnos i deras egenskaper och förmågor och började arbeta på att avhjälpa dessa.

²Om man lyckas eller misslyckas i livet, beror på skördelagens faktorer, om vilka vi icke bestämt kunna uttala oss i särskilda fall, framför allt icke beträffande framtiden.

21.51 Egenskaper och förmågor

¹Begreppet såsom begrepp är absolut. Detta är psykologiska grunden till att okunnigheten fattar allting absolut. Man talar till exempel om en egenskap eller en förmåga, att den finns eller icke finns. Vi tänka icke på att vi måste räkna i procent. Vi ha en viss egenskap till så och så många procent. Så till exempel ifråga om intuition. Den kunna vi ha i vissa avseenden och kanske till tio procent. Man kan då icke säga att den finns, ej att den saknas. Det fordras ett andrajag för att avgöra, om högre förmågor finnas och till hur många procent.

²Sokrates på torget, omgiven av sina lärjungar, attackerades av en till Atén nykommen frenolog, som erbjöd sig undersöka Sokrates skalle. Det beviljades och lärjungarna hade omåttligt roligt åt frenologen, som räknade upp den ena dåliga egenskapen efter den andra hos föremålet. Men Sokrates sade, att det ingenting var att skratta åt. Han hade verkligen haft alla de där dåliga egenskaperna men övervunnit dem alla. Sann eller inte, psykologiskt orimlig är historien ej.

³Egenskaperna tillhöra det emotionala, förmågorna det mentala. Gott och ont är alltid emotionalt betingat, liksom goda och dåliga motiv. Ifråga om det mentala gäller det sant eller falskt. Eller för att uttrycka samma sak på annat sätt: Godhet är en sak, kunskap något helt annat.

⁴Det är ett stort och mycket vanligt fel att utgå ifrån att en intelligent människa på grund av sin "begåvning" är särskilt livsduglig. Det finns sådana, som äro totalt livsblinda och bara göra misstag. I regel äro de också hänsynslöst själviska.

⁵Storsinhet, generositet, ädelmod etc., äro nödvändiga egenskaper och ingå i de tolv essentiala. Men utan sunt förnuft kunna de göra mera skada än gagn. Man får icke bortse från ändamålsenligheten. Det är mystikerns dilemma. Han har de ädla egenskaperna men vet icke när och hur de användas på bästa sättet.

⁶Allt högre drar oss uppåt, allt lägre drar oss nedåt.

⁷Den, som lärt sig fråga och lyssna, tillgodogör sig andras vetande; de flesta tala helst om vad som intresserar dem. Att icke "älska sin egen röst," ej framhäva sig själv, ifråga om esoterik ej göra propaganda bland okunniga utan helst endast svara på andras frågor, är en god taktik. "Konsten att tiga" är icke att tiga utan att veta när man bör tala.

⁸Den sista resten av mänsklig "svaghet", som ett 45-jag befrias ifrån är "irritation". Därmed menas förstås något annat än frigörelse från emotional eller mental irritation, nämligen förvärvet av den fullständiga oberördheten, som består i att 45-jaget icke kan uppleva vibrationer från mänskliga världarna, såvida han icke särskilt inriktar sin uppmärksamhet på dessa, varvid han kan påverkas endast om han vill bli påverkad.

⁹Viktigt för esoterikern är att förvärva förmåga av vision, sinne för proportioner och syntetisering: att se sitt mål och vad som fordras för att nå det; att inse sin begränsning och vad som behövs för fortsatt utveckling; att förstå allt fler och allt bättre.

21.52 Förståelse

¹Ännu har det icke gått upp ens för psykologerna den oerhörda distansen mellan begripande och förståelse. En tillräckligt intelligent individ på civilisationsstadiet kan mycket lätt tillägna sig ideer tillhörande såväl kultur- som humanitets- och idealitetsstadiet och hålla värtalighetsprov över dessa. Men han vet i själva verket icke vad han talar om. Ty förstå, verkligt förstå, kan man blott det som man förverkligat och införlivat i undermedvetenheten till latent kapacitet, vilken under givna förhållanden kan ånyo aktualiseras.

²Det finns många olika slag av förståelse. Ifråga om andra människor kan man till exempel skilja mellan vad man förstår av vad andra förstå och vad man förstår av deras egenarts speciella sätt att se.

³För att en diskussion skall bli givande, måste man ha en gemensam grund att utgå ifrån. Annars talar man om olika saker. Där förståelse för gemensam grund saknas, blir diskussion som så ofta meningslös.

⁴Vi bedöma andra efter oss själva, vilket är ett stort misstag. Envar är något unikt, varför förståelse av andra är utesluten, förrän vi ingått i enheten och uppleva andra som en del av oss själva. Vad vi förstå är det analoga. Vi brottas alla med likartade problem, men de äro därför icke "kongruenta". Dessa problem lösas endast på individuellt sätt. Schematiska lösningar äro aldrig verkliga lösningar, endast skenlösningar vari det individuella trängts undan för längre eller kortare tid, kanske för en inkarnation.

⁵Förståelse för, förmågan att bedöma människor förutsätter "intuition" (kausalmedvetenhet). Innan man förvärvat denna, är man hänvisad till att på mentala analysens väg försöka komma till "insikt". Det är en mycket otillförlitlig väg, eftersom alltför många faktorer förbli okända. Visst finnas de som instinktivt kunna bedöma människor bättre än flertalet. Det är ett slags genialitet, som förvärvats genom många inkarnationers specialisering på människobedömning. Men det räcker aldrig för ofelbart omdöme, allra minst ifråga om individer på högre nivåer. Esoteriken tillhandahåller därvid, som i de flesta avseenden, fakta av ovärderlig betydelse. Den ger vetenskap om medvetenhetens olika utvecklingsstadier. Den befriar från moralens illusiva och fiktiva bedömningsgrunder, som alltid förvilla. Den klargör, för den som äger förutsättning att använda den insikten, att individens nivå bäst framgår av hans allmänna livsförståelse och framför allt hans rättsuppfattning, förståelse av rätt och orätt.

21.53 Insikt och förverkligande

¹Långt innan individen kan nå ett högre utvecklingsstadium, har han (skulle han ha) möjlighet att begripa de företeelser som höra till detta högre. Det är detta intellektualisterna aldrig klargjort och pedagogerna aldrig förstått. Begripa är en sak, kunna förverkliga är något helt annat. Det finns

vältalare, som kunna glänsande redogöra för egenskaper, som de ännu icke förvärvat till mer än några få procent, och som bedraga sig själva och andra med att de äga dem till nästan hundra.

²Det finns miljoner på civilisationsstadiet, vilka kunna läsa humanisternas skrifter och högt värdera dem, ehuru de själva äro långt ifrån att kunna vara humanister. Präster tala varje söndag över egenskaper, som äro välbekanta för alla och gillas och beundras av alla men som ingen i församlingen har möjlighet att förverkliga. Det är därför predikningarna trots ideliga idisslandet icke ge något resultat. Ibland göres försök att åstadkomma "väckelser". Man får igång en psykos, som lyfter församlingens medlemmar några hundra nivåer och uppehåller dem en tid på den högre nivån. Därefter går psykosen över och de sjunka ner till sin gamla nivå igen.

³Risken med esoteriska vetandet är att människorna sällan fått lära sig skilja på vetande och verklighet. De ha en tendens (typiska intellektualismen) att tro sig vara vad de veta (antagit, tro sig veta). Men vårt vetande är endast arbetshypoteser, som vi själva måste efterpröva i levande livet. Äro dessa arbetshypoteser icke i överensstämmelse med verkligheten, lära vi genom misslyckanden att de äro ohållbara. Äro hypoteserna alltför primitiva (som de teologiska), kunna de icke "vederläggas", emedan alla misslyckanden alltid kunna bortförklaras. Ifråga om dylika erfordras att en stor del av mänskligheten genom en lång serie generationers misslyckanden efterhand upptäcka ohållbarheten. Emellertid kunna de individer, som utvecklat sitt förnuft, så att de kunna tänka själva och icke bara säga efter vad andra tänkt och sagt, experimentera med hypoteser, som de godtagit efter självständig prövning av alla argument för och emot. I liv efter liv få de genom erfarenheter och bearbetning av dessa erfarenheter efterhand skilja mellan att veta och att kunna, att den sokratiske satsen "dygd är vetande" (den som vet det rätta gör det rätta) gäller endast om man redan förvärvat erforderlig kapacitet att förverkliga vad man vill.

⁴Även bland dem som studera esoterik råder en bedrövlig okunnighet om dessa ting, enär mänskligheten är nästan totalt okunnig i psykologi och pedagogiken behärskas av fiktioner.

⁵Frånsett detta, att man icke kan därför att man vet, att goda föresatsen är något helt annat än dess förverkligande, har saken en annan sida. Kunskap medför ansvar. Vi ha fått esoteriska kunskapen om verkligheten av planethierarkien för att förverkliga den och tjäna enheten, icke för att vara belåtna med vår visdom.

21.54 Gyllene medelvägen

¹"Den gyllene medelvägen" i allt består i att undvika alla överdrifter åt någotdera hållet, en sak fanatikern aldrig förstår. Både "det lägre" och "det högre" finnas och måste tagas hänsyn till. Människan är både djur och ängel. Även djurets behov måste beaktas.

²Ofta kan man få höra: Handlar jag, så är det fel. Gör jag ingenting, så är det fel. Gör jag så, är det fel. Gör jag motsatsen, är det fel. Man har då lättare att förstå vad Buddha menade med att den gyllene medelvägen kan förliknas vid en vass rakknivsegg.

21.55 Självkänedom

¹Människorna tala om självkänedom och sakna de mest elementära förutsättningarna härför, vilket framgår av deras nästan totala okunnighet om medvetenhetsaspekten.

²Med "självkänedom" menas vanligtvis vetskap om vad vi tänkt, känt, sagt och gjort, om de olika tendenserna i vårt "psyke", om våra vanor och åsikter. Men allt detta är mycket ytlig människokänedom. Självkänedom är att veta sin utvecklingsnivå, vad man har latent och vad man kan förverkliga; vad man är i stånd till, om man får makt, ära, rikedom eller under de mest påfrestande förhållanden etc.

³Esoteriskt säges en individ ha förvärvat "erforderlig självkänedom", när han vet sig vara en individ på en viss utvecklingsnivå i ett universellt kollektiv av individer på olika utvecklingsstadier. Men det gäller att veta och icke tro sig veta, saker de flesta ännu icke lärt sig skilja på. Alla som tro, tro sig veta. Endast inför handlingens nödvändighet får esoterikern nöja

sig med att "antaga", ett tillstånd av ovisshet i motsats till "trons visshet".

⁴Hur skall jaget kunna äga självkännedom, när det icke vet, att det är en uratom, att det involverat i 48 allt lägre materievärldar, passerat genom mineral-, växt- och djurriket, har tiotusentals inkarnationer bakom sig på barbar-, civilisations-, kanske kulturstadiet, ingenting vet om sina högre höljen och dessas slag av medvetenhet? Vad det tror sig veta är vad det lärt av vad andra trott sig veta och som i allt väsentligt är fiktivt.

⁵Individen är de egenskaper och förmågor han lyckats aktualisera (till största delen tack vare miljö), det "vetande" han lyckats inhämta, plus de energier som enligt horoskopet ställas till hans förfogande. Men endast esoterikern inser detta.

⁶En sak av vikt för självbedömning är, att individen icke kan avgöra i vilken utsträckning han är offer för allmänna och individuella illusiviteten och fiktiviteten. Känna sig själv kan man endast i mycket ytlig betydelse. Så mycket borde åtminstone psykoanalysen ha klargjort. Enligt esoterikern är verklig självkännedom omöjlig.

⁷Den psykologiska okunnigheten inger i varje individ tron att han har förmåga till självkännedom och tron att han är annorlunda alla andra. Emellertid äro de egenskaper och förmågor, som människan har möjlighet utveckla i människoriket, till sin givna natur begränsade. Vi äro alla i grund och botten lika, även om formen, gestaltningen, uttrycket är unikt. Människorna kritisera hos varandra de fel och brister som alla ha om än i olika procent, okunniga om att procenttalet hör samman med dels nivån, dels inkarnationens möjlighet till återerining och återförvärv. Esoterikern lär känna sig själv genom att lära känna människorna. När andra känna sig annorlunda, vet han sig i stället vara sådan och lär känna sina anlag, även om de icke visat sig i detta liv.

21.56 Bedömning av andra

¹När psykologerna lärt sig inse, att mänskligheten befinner sig på olika utvecklingsstadier och -nivåer, komma de att få en fast grund att stå på. Utan den insikten, som är den primära, blir människobedömningen efter det gamla felaktiga, konventionella betraktelsesättet. Oändligt betecknande för den allmänna oförmågan att bedöma en människa, är att hon bedöms efter andras omdömen, efter skvallret, förtälet, ryktet, efter uppfattningen av människor på hatstadiet.

²Naturligtvis fordras det vetskap om mycket mer än utvecklingsstadiet: människans olika höljen, höljenas departementstillhörighet, de energier som påverka höljen och de olika centra i höljen. Men utgångspunkten förblir utvecklingsstadiet. Vet man att mänskliga medvetenhetsutvecklingen uppvisar en lång serie allt högre nivåer från barbarstadiets lägsta till humanitetsstadiets högsta (på gränsen till femte naturriket), inser man också, att det är de på de högsta nivåerna, som äro utvecklingens pionjärer, banbrytare, de som visa vägen.

³Vi ha naturligtvis rätt att söka bedöma andra, förutsatt att vi utföra vår analys endast för att öva oss i människobedömning och söka konstatera utvecklingsstadiet för att bättre kunna hjälpa. Det är dock alltid en vanskelig sak att bedöma andra, även då vi göra det med gott syfte och i ärligt uppsåt. Dels blir det lätt kritik och dömande, dels är frågan om det har någon mening med våra små förutsättningar att alls bedöma, hur stor än tilltron till egen kapacitet är; förmågan därtill är vanligen omvänt proportionell mot självuppskattningen.

21.57 HINDER FÖR SJÄLVFÖRVERKLIGANDET

¹Frukta är människornas mest utmärkande drag. De frukta att stå för vad de säga och göra, att försvara frihet och rätt, att tvivla på egna fiktioner och egen visshet. De frukta världens omdömen, sina egna ädla ingivelser, sina egna krafter till ädla dåd. De frukta spöken.

²Självanalys förstör det omedvetnas visshet och säkerhet. Självanalys ger ingen kunskap, plockar sönder växande livet, drar upp plantan för att se på rötterna. Självanalys kommer aldrig åt det fördolda i vårt väsen men ödelägger grodden.

³Många individer äro offer för såväl överlägsenhets- som underlägsenhetskomplex. Vid kritisk självbedömning inse de sin okunnighet och oförmåga. Men det hindrar ej att de vid jämförelse med andra tycka sig mycket märkvärdiga.

⁴Redan det, att man inser sina fel och de misstag man begått, vittnar ju om framsteg. Genom att sörja över dem motverkar man möjlighet till rättelse, därför att "energi följer tanken" och man genom att beakta felen förstärker dem.

⁵Att människorna göra allt för att förhindra förbättring, allt för att försvåra övervinnandet, hör ju med till mänskliga hatet, som aldrig kan glömma ("förlåta") andras misstag utan förstärker felen med sitt livsförgiftande sladder eller sina ständigt återkommande tankar (som telepatiskt överföras) på villfarelser i det förflutna.

⁶Förströelse, underhållning, kan försvaras såsom "avkoppling", men vad därutöver är för återhämtning är slöseri med livets dyrbara tillfällen till utveckling och tjänande av livet. Av människans intressen i livet framgår hennes utvecklingsnivå eller i varje fall livsförståelse, som dock i regel framgår av nivån.

⁷Människor, som under uppväxt- och utbildningsåren fullproppats med härskande illusioner i emotionalmedvetenheten och fiktioner i mentalmedvetenheten, regeras automatiskt och spontant av dessa faktorer i sina höljen. Lyckas de senare i livet få vetskap om kunskapen om verkligheten och livet, blir deras återstående liv en oavslutad kamp mellan nyvunna insikter och redan förvärvade tendenser, en kamp vars resultat sällan visar sig förrän i följande inkarnation. Det är en sak moralister sakna alla möjligheter att begripa, ännu mindre förstå.

⁸De, som icke kunna eller icke få (på grund av andras hat) anpassa sig, icke kunna ändra sina yttre förhållanden och känna sig olyckliga i dessa, tillgripa som sista utväg fantasiens verklighetsflykt.

⁹När mänskligheten utvecklats därefter, att de individer, som uppnått kultur- och humanitetsstadierna, ha utsikt att inkarnera i nationer och familjer med esoteriska kunskapen levandegjord, komma deras möjligheter till självförverkligande att ohämmade kunna göra sig gällande.

¹⁰Många ha undrat, hur Nietzsche, som hade helgonstadiet bakom sig, kunde bli så förvillad i sin "moraliska orientering", bättre uttryckt: rättsuppfattning. Förklaringen är att han insett förvändheten i moralismen (uttrycket för latent hat) och i människornas moraliska domar men i sin oerhörda överkänslighet slog över till att godtaga hänsynslösa föraktet för allt som livsokunnigheten felaktigt sammanblandat med moralismen.

21.58 Självöverskattning och -underskattning

¹Människan har så lätt för att antingen överskatta eller underskatta sina egna möjligheter. De som överskatta sina sakna i regel självkritik. De som underskatta äro alltför starkt medvetna om felande förmågor och sakna tilltro till potentiella möjligheter, enär de ha erfarenhet endast av sina aktuella. Eftersom ingen kan känna sig själv (annat än i vanlig ytlig bemärkelse), är riktig bedömning utesluten (utom i de hänseenden man redan bestått proven). Människornas självmärkvärdighet är intressant företeelse att studera. Den går igen i många former. De religiösa, som tro att det finns frälsning och att de blivit frälsta, se med kallt, isande förakt ner på arma syndaren som icke brytt sig om att bli frälst. Akademikern med sin hatt, sin frack och sin ring har upplyftande känsla av att behärska vetenskapen, som förklarar allting. Konstnärer, som äga förmågan inbilla folk att kludd är konst, ha roligt åt brackorna som få långa fram med hackorna. Och komisk är även nietzscheanen, som tror sig vara övermänniska. De ha fått allt detta till skänks av andra och tycka sig vara märkvärdiga. Det kan man kalla infantilt. Det är som när barn yvas: "Jag vet vad du inte vet, jag vet något, jag".

²Vid sidan av de många, som överskatta räckvidden av egen omdömesförmåga, finnas andra som underskatta sin. Denna underskattning beror väl mestadels på vetskapen om mänsklighetens

oerhörda okunnighet om verkligheten och livet och på medvetenhet om bristen på de fakta som erfordras för riktigt omdöme. Man finner det bättre att underskatta än överskatta, eftersom man i alla fall saknar möjlighet att vara säker på riktigheten. Man har också alltför många dagliga bevis på rådande omdömeslöshet i allsköns offentliga uttalanden och subjektivismens utsvävningar hos dagens auktoriteter. Underlägsenhetskomplexet ifråga om eget omdöme hindrar emellertid ingalunda, att kompensationskomplex göra sig gällande vid bedömningen av andras omdömen.

21.59 Underlägsenhetskomplex

¹Underlägsenhetskomplexet finns hos alla, även om mycket få kunna konstatera det hos sig själva. Det gör sig gällande gentemot allt på högre nivå än individen. Att invaliditet eller annan märkbar fysisk defekt predisponerar till forandet av ett kompensationskomplex, äro psykologerna väl på det klara med. Det behövs egentligen bara en sådan sak som småväxthet. En skarpögd iakttagare kan konstatera att detta gäller även ifråga om medvetenhetsaspekten (begåvning, karaktärsegenskaper etc.). Känslan av underlägsenhet yttrar sig alltid på något sätt. Avunden såsom grasserande social företeelse är urgammal företeelse. Den är allmänmänsklig och outrotlig, tills mänskligheten uppnått kulturstadiet och förvärvat attraktionens egenskap och förmåga.

²Betecknande är att många på högre stadier äro offer för underlägsenhetskomplex. Det beror mindre på felaktig uppfostran än på det latent undermedvetna om att "ingenting är som det skall vara" och instinktiva aningen om att "man borde vara annorlunda". Man förstår ingenting, eftersom ingenting stämmer med vad man har latent. Man är desorienterad och lever i känslan av mörker, ovisshet, osäkerhet, otillfredsställdhet.

³Det är för övrigt nog mindre föräldrarna än kamraterna (de flesta på lägre nivåer), som bidra till underlägsenhetskomplexet med sitt hån och förakt för allt som icke hör till deras barbarstadium, vilket de på högre nivåer instinktivt känna såsom "orätt".

⁴Underlägsenhetskomplex kan bildas då individen får kunskap om medvetenhetsutvecklingen i allt högre naturriken, insikt om hur avlägsen den fullkomlighet är som fantasien utmålar. Man tycker sig vara en nolla, som ingenting begriper och förstår. Individen befriar sig från komplexet genom att utveckla "sinnet för proportioner", förvärva insikten att dylikt komplex verkar hämmande på egna utvecklingen, insikten att man icke skall se på sig själv utan glömma sig själv och sin löjliga obetydlighet och nöja sig med att vara ett redskap i livets tjänst.

⁵Underlägsenhetskomplexet gör att man alltför lätt överskattar andras omdömeskapacitet. Men det är stor skillnad mellan dem som tillgodogjort sig gängse vetandet och hämningsfritt låta sin vishet flöda och dem med samma vetande men vilka hämmas av instinkten för detta vetandes fiktivitet.

21.60 Spekulationstendensen

¹Typiskt för de logiskt och metodiskt oskolade är en förbluffande tilltro till egna hugskott. Man har upptäckt medvetenhetens existens, och genast äro så kallade forskare färdiga med dogmer om vad de faktiskt icke kunna veta något om. Medvetenheten kan förliknas vid en oändlig ocean, där människan icke vet något om vare sig väderstreck, positioner eller djup. Men man har redan fått en mängd psykologiska skolor, som predika sina antaganden som om de rörde sig med väsentliga verkligheter. För en esoteriker, som fått veta något om denna medvetenhet, te sig alla dessa försök att utforska medvetenheten såsom barnsligheter.

²Tendensen till spekulation urartar hos livsokunniga mänskligheten till något som blir mani eller "spekulationsraseri". Alla hugskott tas såsom förnuftiga, och följden blir ett outsinligt fabricerande av idel skenproblem, som ältas i alla slags orimliga sammanhang. Verklighetsproblemen äro ytterst få i förhållande till de otaliga skenproblem som ta människornas uppmärksamhet i anspråk.

³Ännu värre är att dessa skenproblem påverka verklighetsinstinkten, som blir alltmer “desorienterad” och otjänlig, denna instinkt som man kan iakttaga i djurriket och som med osviklig säkerhet vägleder, där alla andra möjligheter till orientering saknas.

21.61 Illusioner och fiktioner

¹De individuella fiktionerna uppstå redan genom de vanliga ordens mångtydighet och ensidigheten i individens uppfattning av dem.

²De flesta godta utan vidare sina illusioner och fiktioner såsom riktiga och bli icke sällan djupt upprörda, om man vågar betvivla deras obestridlighet.

³Illusionerna och fiktionerna vålla ofta kriser i individens själsliv, när han ställs inför problem eller situationer, där dessa leda till konflikter i medvetenheten. Många söka sig då till psykoanalytiker för att få hjälp med sina “livsproblem”. Tyvärr ha dessa analytiker ofta ett fastlagt schema efter vilket de söka förklara de fakta som framkomma vid analysen. Men är analytikern själv förhållandevis fri från livsokunnighetens illusioner och fiktioner, kanske han ser på vad sätt han kan befria patienten från dessa. I de flesta fall finner individen själv lösningen, när han får tillfälle genomdiskutera problemen, tills de blivit klarlagda.

⁴Även esoterikern finner av egen erfarenhet, att vi såsom människor aldrig bli fria från illusiviteten, hur vi än bemöda oss. Särskilt gäller detta uppfattningen av andras personlighet, som också lider av samma obotliga brist. Det blir unika medvetenheter, som söka fatta andra lika unika. Enda möjligheten fullt förstå andra är att bli dessa andra. Och det kan först den som förvärvat gemensamhetsmedvetenheten, ett essentialjag.

21.62 Veta och tro sig veta

¹De flesta ha aldrig fått lära sig inse skillnaden mellan att veta och att tro sig veta. Vi äro alla beroende av auktoriteter inom områden som vi ej själva undersökt och lärt oss behärska. Men vi måste också ha klart för oss, att auktoriteter kunna misstaga sig och icke få återopas såsom någon slutinstans utan endast förbli tillfälliga, dagsauktoriteter, som i morgon kanske ha en annan uppfattning, beroende på ousinliga tillförseln av nya fakta. Det enda vi kunna säga är att sådan är auktoriteternas uppfattning för dagen.

²Tyvärr nöja sig de flesta med den uppfattning de en gång förvärvat och äro ovilliga ändra denna. De utgöra det motstånd mot framåtskridandet som nästan alla banbrytare få kämpa mot.

³Sedan finns det somliga, som kritiklöst godtaga alla de nya hugskott som proklamerats såsom sanningar. De äro “pigga på” allt nytt, som om senaste skriket vore det enda rätta.

⁴Allt detta har sagts förut, är idel truismer. Men det kan tydligen icke sägas för ofta. Dagligen tillkomma från uppväxande släktet sådana, som icke hört det. Man finner ständigt, att det, som en generation uppfattat såsom självklart (“som icke en gång behöver sägas”), efter ett par generationer upptäcks på nytt och behandlas såsom ny upptäckt. Mänskligheten har lätt att glömma mycket dyrköpta erfarenheter och begår därför samma fatala misstag om och om igen. Tag därför vara på “truismerna”, glöm icke bort dem och förarga er icke över att de tutas ideligen!

21.63 Särskilda hinder för psykologiska studier

¹Språket saknar ord för de flesta företeelser i människans olika höljens olika slag av molekylarmedvetenheter och dessas olika yttringar. Esoterikern står vanmäktig och hjälplös när han söker utreda och förklara hithörande upplevelser. Gäller detta sådant som ligger inom allas erfarenhetsområden, torde inses hur omöjligt det är att ingå på det som ligger över de flestas. Viktigt är under alla förhållanden, att detta blir klarlagt och den okunnige får en aning om sin stora okunnighet. Ty det är själva förutsättningen för fortsatt studium.

²Men icke nog därmed. De, som bedriva esoteriska studier och lyckats “intuitivt” tyda de

symboler för vilka annan terminologi saknas, finna sig ofta ha nått gränsen för förståelse, ifall ytterligare uppfattning skulle innebära intrång på områden stängda för alla som äro i stånd att bruka makten för egen del under några som helst omständigheter.

21.64 Livsokunnigheten gör oss livsodugliga

¹I sin nästan totala okunnighet om verkligheten och livet är människan i stort sett livsoduglig, oförmögen leva ett ändamålsenligt liv. Det värsta är emellertid, att hon tror sig om att kunna begripa, förstå, bedöma, har denna alldeles obefogade tilltro till egen insikt och förståelse. Det framträder kanske bäst hos ungdomen, som i sin typiska självförhåvelse faller sina kategoriska omdömen om allt den icke har en aning om och föraktar allt som icke passar ihop med dess förvärvade illusionism och fikcionalism.

²Allvarlig är avsaknaden av psykologisk förståelse, både teoretiskt och praktiskt. Därpå beror den allmänna felbedömningen av både barn och vuxna. Särskilt gäller detta omdömen om individer på kultur- och humanitetsstadierna. En livserfaren människa blir allt mer försiktig i sina uttalanden, eftersom dessa oftast missförstås. Ett sådant vårdslöst uttryck som, "jag reder mig alltid", utläggs så, att "den personen behöver man icke vidare taga någon hänsyn till". Undantagsvis träffar man på en intelligens, som, vägled av sin livsinstinkt, i fyrtioårsåldern (sällan tidigare) nått fram till sokratiska insikten, blivit skeptiker beträffande människans möjlighet till kunskap och pessimist ifråga om människans förmåga leva ett förnuftigt liv. Den individen skulle äga särskild förutsättning för esoteriken och skulle väl också inse dess överväldigande sannolikhet, om han kunde förmås att undersöka hylozoiska systemets möjligheter att förklara det förut oförklarliga. Förrän mänskligheten insett detta, lär den icke inse, hur alltigenom förfelade de traditionella betraktelsesätten i alla livshänseenden äro, att allt det gamla utan vidare kunde åka i slaskhinken, ifall det bara funnits något att sättas i det gamlas ställe. Hur skulle det vara att undersöka hylozoiken?

21.65 Psykologisk förståelse och lärjungaskap

¹När människorna få vetande, tro de sig färdiga, utan förståelse för att de fått vetandet att använda det för sin utveckling. Hur ofta man än citerar planethierarkiens varning, "dårar rusa in där vise akta sig för inträde", varken höra eller se de eller också tro de sig så visa att de kunna rusa in. Säger man, att läraren kommer när lärjungen är färdig, sätta de sig ner och vänta på att han skall upptäcka hur mycket mer än färdiga de äro. Säger man, att lärjungen själv måste söka läraren, anmäla de sig genast och ideligen. Varnas de energiskt för att experimentera med sina liv, verkar det som en uppmaning: nu kan ni börja! Resultatet av allt det sagda blir, att de få vänta några inkarnationer i onödan eller förstöra de sina redskap, att det tar många liv att reparera den skadan, ty det vi fördärva få vi återställa genom eget arbete. Alla skulder ska betalas i alla avseenden (även lättjans "skuld"). Det som ej är i överensstämmelse med Lagen är misstag, och livet tillser att rubbade balansen återställs, även om det kan dröja tio, hundra eller tusen liv. Ingenting blir bortglömt, ingen enda medvetenhetsyttring.

²Utmärkande för esoteriska grupperna är telepatiska förbindelsen mellan individerna i gruppen. Detta måste sägas, emedan annars ofelbart, så snart folk få höra talas om "gruppen", de i sin vanliga inbilskheter tro sig om att kunna bilda grupper och idén som vanligt förfuskas. Esoteriska grupper bildas under överinseende av planethierarkien och ett 45-jag. Många, som icke ens äro mentaljag, inbilla sig vara både kausaljag och essentialjag. Men ännu har storhetsgalenskapen icke nått därefter, att de inbillat sig vara 45-jag. Så det återstår.

ESOTERISKA STUDIERNAS PSYKOLOGI

21.66 Hur nå människorna med livskunskapen?

¹En viktig sak att taga hänsyn till i umgänget med människor är graden av förståelse hos dem man talar med. Många tala om sådant som omöjligt kan intressera andra, ofta om sådant som måste missförstås, enär förutsättningarna för att rätt uppfatta saknas. Vi inlägga i våra talesätt våra egna erfarenheter och tänka icke på att andra kunna vara långt ifrån att ha gjort motsvarande.

²En annan viktig sak är att icke pracka kunskap på folk, på sådana som icke begripa eller förstå, icke ha intresse för den, icke förstå att uppskatta, icke bry sig om att tillämpa den. Att kunskap medför ansvar, är också något som man aldrig fattat.

³Diskutera med frågare måste vi göra för att utreda problemen. Men disputerar gör man inte, enär man då har att göra med troende, som definitivt fastnat i en teori. Diskussion är gemensamt försök till utredning av begrepp, som alla stå ödmjukt frågande inför. Den som redan är färdig har slutat att fråga. Han har då fått "visshet", och det anser många vara bevis på övertygelsens riktighet. Vissheten bevisar emellertid ingenting annat än att han funnit ett system, som motsvarar hans emotionala och mentala behov. Något mer än system kan det aldrig bli, förrän människan ingått i idévärlden och själv upplever verkligheten. Det är emellertid skillnad på system och system. Det beror på utvecklingsstadiet, vilket system man godtar. Sen finns det många, som icke veta vad som menas med system. "Envar är herre över sin vishet."

⁴Mänskliga eliten, de som nått humanitetsstadiet, borde kunna lära sig inse, att medvetenheten kan utvecklas, att det kan finnas högre slag av medvetenhet än den mentala, att det platonska idétänkandet eller intuitionen är något att eftersträva.

⁵Hur skall man få människorna att åtminstone undersöka esoterikens verklighetshalt? Få dem att inse, att den förklarar tusentals eljest obegripliga företeelser? Få dem inse att man för att förstå människorna måste ha esoterikens vetskap om olika utvecklingsstadier, människans olika höljen och medvetenheten i dessa höljens olika molekylarslag? Få dem att inse, hur hjälplöst desorienterade nuvarande betraktelsesätt äro, att människan icke kan spekulera sig fram till kunskapen? Dessa och liknande frågor uppstå för envar som önskar sprida kännedom om esoteriken. De kunna bli lämpliga föremål för meditation och kanhända bli besvarade den vägen.

⁶Eftersom livets mening är medvetenhetsutveckling, hjälpa vi människorna genom att underlätta för dem att förvärva insikt om och förståelse av företeelserna i livet. Esoterikern söker dels bibringa människorna kunskapen om verkligheten, livet och livslagarna, dels befria dem från deras emotionala illusioner och mentala fiktioner. Befrielseverket är ett ytterst tålmodskrävande arbete, enär det får gå steg för steg med antydning om nytt faktum i nytt synsätt utan att detta kan uppfattas såsom kritik eller "moralism". Den psykologiska metoden består i att vinna människors gehör genom att visa tillgivenhet, deltagande, hjälpsamhet, sprida glädje omkring sig och lätta livets börda. Det är också vad man borde fordra av alla lärare.

⁷Hylozoiken är ett mentalsystem i överensstämmelse med verkligheten sådan den idealiter kan förstås i människans världar. Men många ha icke behov av en världsåskådning utan vilja endast ha en livsåskådning. De vilja veta hur de ska leva på mest ändamålsenliga sättet. Dem kan man icke hjälpa med en beskrivning av verkligheten. Behoven äro individuella. Den, som vill hjälpa människorna med deras problem, måste kunna sätta sig in i deras individuella uppfattning. Därtill fordras kärleksfull förståelse, inga teoretiska utredningar. Den, som skall kunna hjälpa i dylika fall, måste ha den livserfarenhet som gör det möjligt att förstå den behövandes psykologiska situation. Esoteriken hjälper oss att bättre förstå andras känslor och tankar och reda ut deras problem på deras nivå och med de möjligheter de ha att förstå.

⁸Personlig kontakt mellan en esoterisk författare och hans läsare är ingalunda av den betydelse många av dessa tro. Alltför mycket mänskligt, som påverkar personliga intrycket, gör sig vanligen

gällande. Så oförmögna som nästan alla äro att bilda sig ett riktigt omdöme om någon (att de tro motsatsen bevisar just inkompetensen), bli alla de konventionella omdömen alla äro offer för endast ett hinder för erforderlig opersonlighet och saklighet. Folk är icke så psykologiskt förstående som de inbilla sig. Slutintrycket blir alltför subjektivt och missvisande.

⁹Visst är det sant att lärjungen är till för andra. Detta är nödvändigt för att han skall lära sig mycket han behöver för att i sinom tid kunna ingå i enhetsmedvetenheten. Men detta betyder ej att utomstående ha någon som helst rätt att ställa krav, en rätt som människorna i sin ohämmade, blinda egoism genast skulle utnyttja. Det är lärjungen som, opåverkad av ovidkommande hänsyn, tjänar var, när, hur och vilka han själv vill.

21.67 Att tillägna sig esoteriken

¹Man tillägnar sig icke esoteriska världs- och livsåskådningen så enkelt som de flesta tyckas anse. Det räcker icke med att inlära själva "skelettet" av systemet: de tre aspekterna, materielagen, världarna etc. Systemet bör bli ett "levande helt", så att man självständigt kan draga egna riktiga slutsatser därur och rätt förklara det förut oförklarliga. Erfarenheten har visat, att de flesta studerande nöja sig med en ytlig uppfattning av vad de läst och just därför icke kunna redogöra för systemet och förklara tillvaron.

²Sorgligt är att även de, som skaffat sig esoteriska kunskapen om verkligheten och livet, förefalla oförmögna att lösa sina egna livsproblem, verka icke endast ohjälpligt självblinda utan synas även sakna allmän psykologisk förståelse. Även hos dem medför det teoretiska vetandet ett schablon- och klichétänkande utan individualisering vid bedömning av konkreta fallen.

³Hur svårt det är att "leva livet", visar sig beträffande de längst komna individerna på humanitetsstadiet och även på idealitetsstadiet. De kunna begå misstag som förefalla fullständigt obegripliga.

21.68 Att kunna läsa

¹Folk glömmet alltför lätt det de icke själva inetsat i hjärnan. Det mentala är det flyktigaste av allt, eftersom jaget icke ännu centrat sig i mentalhöljet.

²Somliga läsa så, att de efteråt icke veta vad de läst. De ha icke ens sett vad där står, vilket visar sig i de många missuppfattningarna. De läsa, säga "ja, det är riktigt", lägga ifrån sig boken, och endast oväsentligheter ha fastnat i minnet. De bli förbluffade, när man talar om för dem vad som står i boken, "vad de icke sett".

³Andra kunna läsa och efteråt redogöra för innehållet utan att ha förstått. Ofta kunna de visualisera vad de sett, ett slags automatisk reproduktion.

⁴Slutligen finnas de som reflektera när de läsa och över det lästa. De äro de enda som ha behållning av innehållet.

⁵Esoteriska böcker äro läroböcker som man studerar och analyserar, tills ideerna inpräntats i dagsmedvetenheten. Den, som bara flyktigt läser igenom dem, kan lämna dem olästa. Bättre än att läsa så är att alldeles låta bli att läsa. Den som "läser dumt" blir bara dummare. Att folk lär sig läsa är nödvändigt. Men det räcker alltså icke med att läsa. Man skall också veta varför man läser. Man skall läsa för att lära, och man skall lära för att få material till eftertanke. Man skall alltså lära sig tänka själv, lära sig att fråga sig själv vad, hur, varför; lära sig analysera det lästa. Annars är fara värt att man blir en intellektuell apa och blir offer för allsköns oansvariga skribenter.

Ovanstående text utgör uppsatsen *Psykologi* av Henry T. Laurency.

Uppsatsen ingår i boken *Livskunskap Fem*, utgiven 1995.

Copyright © Förlagsstiftelsen Henry T. Laurency 1995.